

१२०

दर्ता नं.:४८/२०७६/७७

पुर्खा दय्क तकगु सम्पत्ति, भीगु कला व संस्कृति
पिकाक-भक्तपुर नगरपालिका

पुर्खा दय्क तकगु सम्पत्ति, भीगु कला व संस्कृति

ह्वय द्या

नेपाल संवत् ११४३ कौलागा / २०८० कार्तिक १५ / 2023 Nov. / ल्या: ९४, दाँ:५

नय

भक्तपुर नगरपालिकाद्वारा सञ्चालित

पुरस्कार वितरण

तथा

शुभकामना कार्यक्रम

२०८० कार्तिक ३ गते

स्वाच मास्थमिक दिग्यालय

स्वाच कुलेज

स्वाच कुलेज अफ ल

मोहनी नखाया

भिन्तुना कालधिल ज्या इधः

नेमकिपाया हानय्बहम्हा नायो भाजु नारायणमान बिजुक्छें
ख्वप अस्पताल स्वः माल

ख्वप अस्पतालया चिकित्सक व स्वास्थ्य कःमिपुं नपां नपालागु इवल्य
(२०८० असोज २६ गते)

; Dkfb sLo

@)* sflt\$!%, c^ab !@), jif%

थःगु तुतिखय दानय् फैगु अर्थतन्त्र मदयकः मगा

नेपः या अर्थतन्त्र भूत भूत क्वम्हूयो वाडः च्वंगु दः । ज्यासानय् फःपुं ल्यासे ल्याम्होपुं ज्या मःवानय्गु नामय विदेशय वाडः च्वंगु दः । वांगु आ.व. खय्जक ज्या मः वानय्गु धायो च्यागू लाख ल्यासे ल्याम्होपुं विदेशय वांगु खःसा उच्च शिक्षा व्वनय्या लागिं एक लाख व हिदुम्हा व्वनामिपुं विदेशय वांगु सरकारं ल्या पिब्यो च्वंगु दः । अथे विदेशय व्वं वानिपिनिगु लागिं जक छगू खर्बतका दां विदेशय वांगु खौं नेपाल राष्ट्र बैंक धायो च्वंगु दः।

थुगुसीया आर्थिक वर्ष भारतयाय्गु आर्थिक वृद्धि ६ प्रतिशत व चीनया आर्थिक वृद्धि ५ प्रतिशत जुइला धायो च्वंगु दः । अलय् नेपालय् ? भारतय अः १२०० विश्व विद्यालय दःगुलि वैगु डादाया दुनयँ भारत सरकारं नेद्वगू दय्केगु तयारी याडः च्वंगु दः। नेपालय ११गू विश्व विद्यालयत दःगुलि उकिया मातहतया सच्छिगू मयाकं कलेजत व्वनामिपुं मदयो तिय मालिगु अवस्थाय् थ्यंगु दः ।

वांगु आ.व.या स्वला दुनयँ अः याय्गु आ.व. २०८०/८१ साउन-असोजय् जक १.६९ प्रतिशत आयत अप्वःगु भन्सार विभागया तथ्याङ्क खः । वांगु दायँ ४ खर्बया सामान आयत जुगुलि थुगुसी ४ खर्ब ७ अर्बया सामान आयत जुगु क्यडः तःगु दः । अथेहे वांगु स्वलाखय् ४१ अर्ब ८२ करोडया सामान निर्यात जुगुलि थुगुसीया वहे इलय् ४० अर्ब ८७ करोड याय् जक सामान निर्यात जूगु खानय् दः । थव थावने स्वयो २.२६ प्रतिशत म्हवचा खः ।

नेपालं निर्यात याइगु वस्तु वा सामान उत्पादन म्हवचा जक दता । नेपालं पिता छ्वइगु सोयाबिन व पाम चिकन्या लागिं मःगु कच्चा पदार्थ नपां पिनय् नं ह्यमः । चिकं पिनय् मियो वगु नेपःया आम्दानी नां जकया खः । कृषिं अपलं अन्न सय्के फःगु खानय दः, अलय् ज्या सानिपुं ल्यासे ल्याम्होपुं विदेशे वांगुली पहाड व तराईया अपलं जग्गात बाँझ हे जुल । सिसाफल (फलफूल) निर्यातयाय् फैगु थाय् यक्व खानय् दःसां सरकारं बांलाक विचः याय् मफूगुलिं चीनं जक न्हिं ४ करोड तका स्वयो अपःया सिसाफल न्याडः ह्यमःगु अवस्था दः । नेपःया किसान तय्सं बुइकगु तरकारी मिय मफयो लायँ व्हलय् मालिगु व भारतया बजारं हःगु बिषादी तयो तःगु तरकारी नेपः मिपिसं मनःसिं मगाडः च्वंगु दः । नेपःमि पिसं थिकय् याडः बिजुली मता च्याकय् माल च्वंगु दःसा भारतता दांकः बियो च्वंगु दः। भारतं मन्यागुलिं अःन्हिं ५०० में. वा. बिजुली सितिंवाडः च्वना दक धायोच्वंगु दः ।

थथे देशता टाट पल्टेयाय्गु ज्या खय् धाथें धाय्गु खःसा भीपुं शासक दलपुं हे जिम्मेवार खः । कृषिनीति बांलाकः दय्कः अपलं अन्न बाली सय्के फःगु जूसा दायँ खबौं तकाया अन्न पिनय् नं न्याय म्वाय्के फैगु खः । दुरु, डा, ला उत्पादन, जडिबुटी, विद्युत उत्पादन याडः नेपः मिपिन्ता छ्यय्के फःसा उकिनं दाच्छिया खबौतका व्यापारघाटा म्हवचा याय फै । व्यापार घाटा म्हवचा याय फः सां नं देशया आम्दानी जुगु थें हे जुई ।

भीगु देशया शासक दलया नेतात स्यडः वाडः च्वंगु अर्थतन्त्रया खौं सः सुकः भाषण याडः जुई अलय गथेयाडः भिंकय् फै दक छुं नं ज्या इवः व नीति नं दय्की मखु । ज्या मालय्गु नामय् व व्वंवानय्गु इवलय् वापुं अपलं ल्यासे ल्याम्होपुं नेपः दे ल्याहाँ मवयगु बिचः याडः वानि । उकिं नेपालय् वइगु रेमिटेन्स (विप्रेषण) बुलुहुं म्हवचा जुयो वानि । अः याय्गु अर्थतन्त्र वैदेशिक रोजगारय् वापुं ल्यासे ल्याम्होपिसं छ्वयो हःगु रेमिटेन्सया भरय् हे न्ह्याडः च्वंगु खः दक मन्त्री तय्सं हे लज्या मचःसिं धायो च्वंगु दः । रुस-युक्रेनया युद्ध, इजरायल-प्यालेस्ताइन थजगु युद्धत अन्तर्राष्ट्रिय स्तरय् जुयो वल धःसा इजरायलं व्वनामिपुं नेपालय् ल्याहाँ व थें अपलं देशं ल्यासे ल्याम्होपुं लिहाँ वै । अजगु इलय् छु याय्गु ? राज्यं मथां हे देशता थःगु तुतिखय् दानय् मफय्कसिं मगा । थुकि मथां हे बिचः याय् माल ।

पिकाक-ख्वप नगरपालिका/सम्पादक-आशाकुमार चिकबञ्जार, डेस्कटप-धन लक्ष्मी त्यात, आवरण सज्जा-रेणु ध्वजु, थाकू- भक्तपुर अफसेट प्रिन्टर्स फोन ल्याः ०१-६६१३०४३, ई-मेल- khwopapau@gmail.com

चीन यात्रा पेकिङ्ग साफू कुथि

- नारायणमान बिजुवछें (रोहित)

११ जुलाई सुथायसिया ज्या भूवः काथं बस पेकिङ्ग साफूकुथिया हःनय दिकय् यंकल । उगु साफूकुथिया डेपुटी डाइरेक्टर च्वां छां सी जु जिमिता लसकुस याडः दिल । साफूकुथि पेकिङ्गया दशवीलाकः पेहाई पार्कया ल्यूनय् ला । उगु साफूकुथिया भवन चिनियाँ कलां जायकः दाडः तःगु खः । उगु साफूकुथिया भवनया चाकलीं तः तः मागु, तस्कं बांवांलागु सिमात नपां क्यबय् बां बांलागु स्वं हवय्कः तःगु दः । पेकिङ्गया साफूकुथिता तस्कं बांलागु क्यबा (उद्यान) दःगु साफूकुथि धाय् छिं । पाहाँतय्ता सत्कारयाडगु थासय् थ्यनय् वं च्वाँ छां सी जु पाखं साफू कुथिया बचा हाकलं म्हासिइका पिब्वयो दिल । धात्थें धायगु खःसा साफूकुथि बां बां लागू अपलं स्वं हवय्कः तः गु थाय् खः।

थुगु पेकिङ्ग साफूकुथि १९०९ खय् पलिस्था यागु खः। श्व चीनया दकलय् तःहांगु व ताः हाकगु इतिहास कः घाडः च्वंगु साफू कुथि खः। अःश्व राष्ट्रिय साफूकुथिकाथं हज्याड च्वंगु दः । १९०९ खय् पलिस्था यागु खःसां १९१२ तक खय् श्व साफू ब्वयगु संग्रहालय थें जक खः। श्वकि न्हापा सुङ्ग, याङ्ग, मिङ्ग, चिङ्ग वंशया राजकीय पुरोहितपिनिगु साफूकुथि काथंया जक जूयो अमिगु जक साफू तैगु थाय् खः। १९१२ निसें साफूकुथि काथं विधिवत काथं न्ह्याकसां साफूकुथिया थुगुहे भवनदक क्वःछिडः तःगु

भवन मरु । इलय ब्यलय थाय् हयूहयू १९३१ जक अःतयो तःगु थासय् पक्का याडः आना हे तय्गु धायो साफूकुथि न्ह्याकय् फःगु खः।

थुगु साफूकुथि १ करोड ५० लाख साफू त तयो तःगु दः। उकिमध्ये ६० लाख साफूत चीनया प्राचीन व दुर्लभ साफूत खः । २० लाख साफूत १२ निसें १८ सर्दिया खः । ब्लकप्रिन्टया १० लाख विदेशी साफूत दः। साफूकुथिसं दकलय् पुलांगु साफू ५ गू सर्दिया खः। पुलांगु साफू सन् ४१६ या बौद्ध सूत्रया लाहातं च्वयोतःगु खः । पुलांगु चिनियाँ साफूत बाहेक मार्क्स व एंगेल्सया थःगु हे लाहातं च्वयोतःगु हस्तलेखत १८६७ सं पिब्वगु न्हापांगु जर्मन संस्करणया 'दास क्यापिटल' (पुँजी), १८७५ य् पिथांगु न्हापांगु फ्रान्सेली संस्करण व १८९८ सं जेनेभाय् पिथांगु लेनिनया 'रूसी सामाजिक प्रजातन्त्रवादी पिनिगु ज्याया रूसी संस्करण, १८९९ 'रूसी पुँजीवादया विकास' या रूसी संस्करण, १९४२ य् सिँखय् कियो तःगु अध्यक्ष माओया 'न्हुगु प्रजातन्त्र सं' चिनियाँ कम्युनिष्ट दलया फ्रान्सय् चाउ ऐन लाईं सम्पादन याड द्यगु 'युवक' पौ थजगु दुर्लभ साफूत नं दः । साफू कुथि दःगु मुक्कं साफूया खुब्वय् छव्व (१/६) साफूत विदेशी साफूत खः । अपलं विदेशी भायया साफूत मध्ये अंग्रेजी भायया बेलायतं पिथांगु साफूत दः। अलय नेट्रप्यट्र साफूत जक यूरोपेली व एशियाली भाय याय्गु साफूत दः । थाना ८० गु स्वयो अपलं देशया ६५ गू भायया साफूत दः । चीनमा राष्ट्रिय (अल्पसंख्यक) म्हवचा दक दः पुं ४० गू स्वयो अपः भायया साफूत नं दः । १,४०० गू चीनया किपां जःगु (सचित्र) थी थी पौत नपां च्याट्र स्वयो अपः विदेशी न्हिपौत साफूकुथि वै । उकि विज्ञान व प्रविधि थजगु गहन विषयया पौत नं दुथ्या । थुगु साफूकुथिं

धात्थें धायगु खःसा साफू पसलं न्याय्गु व मेमेगु देश विदेशया संगठन व मनूतय्के साफू काल बिल याडः साफूया संग्रहत अप्वः दय्की थुगु साफूकुथि ९८ गू देया २००० गू संस्थान नपां स्वापु दः ।

थुगु साफूकुथि थी थी पौत व साफूत बिय्गु बाहेकं अपलं गोष्ठीत, ब्वज्यात, विज्ञान, साहित्य व मेगु कला सम्बन्धी व्याखानत च्वमि व ब्वनामिपिनिगु म्हासिइका व मुंज्या व साहित्य मुंज्या नं याई । नपां साफूकुथि नपां स्वापु दःगु संगठनत, संस्थात व दुजः पिसं याड, द्यगु न्यंगु व च्वयो न्यंगु न्ह्यसःया लिसः विय्गु नं याई । २०,००० ट्र स्वयो अपः साफूत मेमेगु साफूकुथिं छ्वयो ब्वनामि व न्यनय्गु इच्छा दः पिनिगु ज्ञानया भण्डार जायकः बिय्गु नं याई । ब्वनामिपिनिगु लागिं साफूकुथि पुस्तिकात दय्कः बिय्गु नपां साधनत दय्कः विय्गु फक्वः कुतः याई । साफूकुथिसं न्हूगु प्रविधि : किपा काडगु फोटोग्राफी विभाग नं दः । गुकिं ब्वनामिपिन्ता ग्वाहाली याई ।

थुगु ब्यनय्कुथिसं ल्यासे ल्याम्होपुं, ब्वनामिपु, प्रोफेसरपुं, हिलमाल स्वइपुं रिसर्च ब्वनामिपुं व मेपुं अपलं नागरिकपुं दुजः जुयो च्वंगु दः । थी थी, अफिस, ब्वनय् कुथि व कारखाना थजगु ६०० गू स्वयो अपः संगठनत थुगु साफूकुथि नपां दुजः थें हे स्वापु तयो तः गु दः । निहं द्विछि-नेट्र ब्वनामिपुं थानावयो ब्वं वई । १०,००० म्हा रिसर्च प्रोफेसारपुं थुगु साफूकुथि च्वडःहिलमालःस्वय्गु अनुसन्धानया ज्या याई । मेगु च्याट्रस्वयो अपः ब्वनय्कुथित व नागरिकपुं दुजः जुयो च्वंगु दः। धात्थें खय्क थुगु स्वापु १९५८ निसें न्ह्याकगु खः । १९५८ खय् हे नीगू कारखाना नपां मदिक्क स्वापु तला निहं खुस निसें च्यासम्हा ज्यामि (मजदुर) पुं साफूकुथि वयो ब्वं बैगु । थुगु साफूकुथिया स्वव्वय् छव्व

दुजः पुं कलेज व विश्वविद्यालयया ब्वनामिपुं खः ।

साफूकुथिसं हिगू साधारण ब्वनयगु क्वथा, व मेगु अपलं विशेष ब्वनयगु क्वथात दः । साधारण अध्ययन क्वथा बाहेकं किपां जःगु सचित्र अध्ययन, दुर्लभ संस्करणया अध्ययन, विशेष सामग्रीया अध्ययन, हिलमाल स्वइपुं अन्वेषकपिनिगु लागिं बिस्कं क्वथात दः । श्वनं बाहेक माक्सवाद, लेनिनवाद, अध्यक्ष माओया ग्रन्थत, माइक्रो फिल्म, व मेगु वैज्ञानिक साहित्य ब्वनयता व अध्ययन यायगु बिस्कं-बिस्कं क्वथात दय्कः तःगु दः । क्वथाय् मः काथंया फुक्क सामानं नं तयो तःगु दः ।

साफूकुथिया साफूत ब्वनयता धेबा पुलय् म्वः, निःशुल्क । अलय् धेबा म्वाय्कः इडःनं बिई । छम्हा छम्हा दुजःपिन्ता साफूकुथिया दुजःजुयता थःथगु संगठन, कारखाना, कलेज, ब्वनय् कुथि व विश्व विद्यालयया सिफारिस मः । साफूस्वंगू काथं इडः बिई । न्हांगु हिलमाल स्वइपुं रिसर्च ब्वनामिपिन्ता लच्छिया लागिं बिई । नेगूगु विज्ञानया साफूत नेवःया लागिं बिइसा, स्वंगूगु साफू स्वन्ह्या लागिं जक बिई । थुकाथं स्वयबलय् साफूकुथिं साफूया बिषय ब्वथयो दुजः पिसं साफू ग्वःन्हू तय् फै धाय्गु मःकाथंया व्यवस्था याडःतःगु दः ।

थुगु साफूकुथिया दुजः पिसं व मेपुं सिइके थुइकेगु मति दः पिसं साफूकुथि नपां राजनैतिक, सामाजिक, आर्थिक, वैज्ञानिक थी थी विषयथा न्ह्यसः त तयो पौचव्यो थः थःगु थाय् गां, सहर, देशं दुनय वा देशं पिनय् च्वडः नं न्ह्यसःया लिसः कायो मनय् वाल च्वंगु खाँया लुदांक लिसः काई ।

थुगु साफूकुथि ४०० म्हा च्वय, क्वयया स्टाफत ज्या सानि । सुथाय् सिया दः०० ता इलय निसं बहनीसिया ९ः३० ताइलय तक साफूकुथि चाई । राष्ट्रिय दिवसया दिनसं साफूकुथि बान्ही जक चाई । श्व बाहेकं छुं नं दिनय् साफूकुथि तिइ मखु अथे धाय् साफूकुथि बिदा दैमखु । साफूकुथि विशेष याडः साहित्यिक व राजनैतिक साफू त दुजः पिसं ब्वनयता छँयंकी ।

साफूकुथिया डेपुटी डाइरेक्टर च्वां छां सीजुपाखं साफूकुथिया डय्दाया इतिहास न्यनय् धुकः जिपुं साफूकुथिया थी थी विभागत स्वः वाडा । इतिहास विज्ञान थजगु विषयया बिस्कं-बिस्कं विभागय् बिस्कं बिस्कं क्वथाय् ब्वनयता वा अनुसन्धानया लागिं माक्व फुक्क ज्याभः साधनत दः । उगु विभागत स्वया बलय् साफूकुथि चाहिल च्वडागुथें मच्चं बरु छुं रिसर्चया लागिं ब्वनामिपिनिगु अध्ययन कक्ष चाहिलः स्वयो च्वडागुथें मति वान । छक्क-नेक्क क्वथाय् क्लास नं चलय् जुयो च्वंगु दः । प्रोफेसरं लेक्चर बियो च्वंगु दः । ब्वनामिपिसं च्वयो (नोटयाड) च्वना । छगू कक्षदुनय दय मःगु फुक्क सामानत आना दः । पिनय् यंकय् मरुगु व दुर्लभ साफूत ब्वनयगु क्वथा नं स्वया । आना बांलाकः मताया ब्यवस्था नपां मिखालं भ्यावय् मजगु चिच्या-चिच्यागवगु आखःत वस्तुत स्वय्ग वैज्ञानिक साधनत नं तयो तःगु दः । सायद जिं स्वयागु क्वथात इतिहास व विज्ञान विषयया हिलमाल स्वइपिनिगु रिसर्च विभाग जुइ । ब्वनयकुथि, कलेज व विश्वविद्यालयसं मरुगु विषय साफूकुथि वयो नं कक्षा न्ह्याकः सय्केगु व्यवस्था दः । गुगु साफू धाय्गु सिइकेता, दे, भाय, विषय व च्वमिया वर्णानुक्रम पाखं लुइकेता प्यंगू काथंया कार्ड वा इन्डेक्स प्रथाया व्यवस्था तस्कं बांला अलय वैज्ञानिक ताय्का । उकियाय्गु नं बिस्कं बिस्कं क्वथात दः । जिं राहुल सांकृत्यायनया साफू माला । दे, भाय, विषय व च्वमिया नामं अथे धाय्गु प्यंगू काथं हे साफू लुयो वला । कार्ड वा साफूया नां, ल्या व क्वथा च्वयो तःगु जुयो च्वना । वहे काथं साफू मथां हे लुइके फत ।

भीसं थीथी पौत, विज्ञान, इतिहास, पुरातात्विक थी थी विषयमा विभागत स्वय् धुकः डेपुटी डाइरेक्टर मि. च्वां छां सी नपां छगु नेगू न्ह्यसः नं तया वनलिं विदा फ्वडा । बस मेगु ज्याभ्वया निंतिं यंकल ।

वादशाही दरबार

१२ जुलाइया न्हिनय वादशाही दरवार स्व. वाडा । चीनया पुलांगु प्राचीन कलाया पारखी जिपुं छम्हा हे मरु । थय्कः

स्वय् वलय् धातयें चीनया प्राचीनकलां अजुचाय्पुकः प्रगति यागु खानय् दः । धातयें पूर्वी कला सय्क थुइकीपुं ब्वनामिपुं थुगु दरबार स्वः मवल धःसा सायद वयागु अध्ययनय छव्वः त्वःफ्यगु मधसं गाईमखु । घौछी नेधौ आना दुनय चाहिला । उलि ई धातयें धाय्गु खःसा दुनयया फुक्क क्वथात ब्वक-ब्वक वाडःस्वयता नं मगा । अथेनं वाडा स्वयाजिं उलि थुइके मफूत आनाया कला । छायाधःसा जिकय् चीनया कला व आनाया इतिहासया ज्ञान उलिमरु, गुलि उगु विषय बांलाकः थुइकेता व खाँ कानयता मदय्क मगाई । खुरुखुरु स्वयधुकः बस हकनं मेगु ज्याभ्वः स्वयता न्ह्याकल ।

प्यालेस म्युजियम

१३ जुलाईया दिनसं प्यालेस म्युजियम स्वःवाडा । थुगु म्युजियम १९९४ खय् पलिस्था यागु जुयो च्वना । श्व चीनया कला व संस्कृतिया दकलय् तः हांगु संग्रहालय खः । थुगु संग्रहालय मिङ्ग व चिङ्ग वंशया दरवारय् तयो तः गु खः । थुगु दरवारया भव्यता व थाना ब्वयोतःगु लुं याय्गु द्दलंद ताजिया लुं याय्गु ऐश आराम याय्गु चिजत स्वयबलय् अनुमान याय् ता हे थुलि थाकुकि थुलिमछि लुं मुनयता व सामन्त सम्राटतयुसं गुलि चिनियाँ जनताता शोषण याता जुई । अलय् थौ व फुक्क वस्तुत जनताया लाहातय् हे लाडः च्वंगु दः द्दलंद जनतात व सामानत स्वयो न्हापायाय्गु कल्पना याडः च्वन ज्वी । थुगु दरवारया मेगु मू विशेषता धाय्गु तस्कं लाहाजुक कुशल व विशेष पहलं दाडःतगु । श्व दाडः तःगु स्वयबलय् चिनियाँ ज्यामित च्वजःगु शिल्प दःपुं धाय् फः । थुगु दरवारया थी थी भागय् प्राचीन कला व शिल्पया थी थी विषयया ब्व ज्या याडःतःगु दः । उकि मध्ये नं आदिम दास व सामन्त समाजया वस्तुत बिस्कं बिस्कं तयो ब्वयो तःगु दः । थुकिहे दुनय अन्तर्राष्ट्रिय मैत्री म्युजियम नं दः । गुथाय् रूस व मेगु पासा देशया उपहारत ब्वयो तःगु दः । थुकाथं थुकि दुनय यक्व यक्व मेमेगु नं स्वय हे मःगु विभागत दः । व फुक्क छन्हुं तुं स्वय धुकय् धाय्गु कल्पना तक नं याय् म्वः ।

खपया मूर्त अमूर्त सम्पदात पर्यटकपुं लयताय्क लुयो काइगु

खप नगरपालिकापाखं चाय्कः तःगु खप इञ्जिनियरिङ कलेज व खप कलेज अफ इञ्जिनियरिङया गवसालय् भूकम्प इञ्जिनियरिङ व विपद लिपाया ल्हवनय-कानय व दानय्गु विषयया स्वकगु अन्तर्राष्ट्रिय सम्मेलन याय् दयो जिपुं तस्कं लयताया ।

सःस्य पुं विज्ञापिसं धः काथं नेपः दे भवखा ब्वइगु ल्याखं तस्कं ग्यापुगु थाय् खः । भवखाचा पानय्गु थौं तक छु नं प्रविधि दय्के मफूनिगुलिं भवखा ब्वइन धाय्गु सुचं बिइगु प्रविधिं याडः अपलं सिनं सुरक्षित मति तःगु दः । भवखाचां स्वयो मनूनं दय्कगु संरचनां याडः धनजनया क्षति जुइगु खाँ याता बिचः याडः छुं नं भौतिक संरचनात दय्केबलय् भीसं बांलाकः बिचः याय् मः । खप इञ्जिनियरिङ कलेज व खप कलेज अफ इञ्जिनियरिङयां भवखाब्वइगु खाँ अपलं जनचेतनामूलक ज्या इवः त मदिव्क याडः वयो च्वंगु दः ।

६ फेब्रुअरी २०२३ य् टर्की तः हांगु भवखाब्वला । आना लौं, यातायात, सञ्चार फुक्क आनाला थानाला मदय्क स्यना । सरकारी अधिकारी पिसं भवखाचां स्यंगु तःतःखागु भवन डिजाइन याइपुं १०० गू स्वयो अप कम्पनी तय्ता वारेन्ट बिला । अपलं निर्माण कम्पनीता तुरुन्त ज्वडः हला । ६.८ व ७.६ रेक्टर स्केलं स्यंकगु फुक्क भवनया छानबिन याता । सरकारं अपलं निर्माण कम्पनी तय्ता कार्वाही याता ।

आना विज्ञापिसं न्हँगु दांगु भवनत भवन संहिताकाथं मज्जगुलिं कुंछिता । भ्रष्टाचारं याडः उगु खाँयाता आनाया सरकारं वास्ता मया । गुकिं धन जनया क्षति जूगु अनुमान याता ।

सन २००८ य् चीनया सिचुवान प्रान्तय् ब्वगु ८ रेक्टर स्केल या भवखाचां ८० हजार स्वयो अपलं मन्तय्गु ज्यान काला नपां लाखौं छँत दुता, करोडौं मन्त छँत मदय्क च्वनय् माला । चिनियाँ सरकारं स्वदाया दुनय लाखौं छे खाँत, सलंस ब्वनय कथित व अस्पतालत दानय् धुकः फुक्कसिता च्वनय्गु थाय् दय्क बिला भवखाचां स्यंकय् धुकः गथे ल्हवनय-कानय व दानय्गु ज्या याय्म धाय्गु छगू दसु चीनया सिचुवान प्रान्तं सय्के मः ।

नेपालय् भीगु पालाय् जक २०४५ भाद्र ५ गते, २०७२ वैशाख १२ गते याडः नेगू तः तः हांगु भवखा ब्वला । भवखा ब्वय् धुक्या दुःख गथे च्वनि धाय्गु खाँ भीसं थुइके धुन । २०४५ साल याय्गु स्वयो २०७२ सालया भवखाचा अपलं ब्वःगु तः हांगु खः । २०७२ सालया तः भवखाचां दे डांकः लाखौं छँत थुडः स्यंक बिला । ट्रलंद्र मन्तय्गु ज्यान वाना । लाखौं मन्त छँत मदयो सडकय् च्वँवय माला । व दुःखया ई भीसं गुल्ले लुमांकय् फै मखु । उलिमछि क्षति जुया नं छुं छगू निर्माण कम्पनिता छानबिन मया अलय् छुं नं कार्वाही नं मया । फुक्क ज्या थथे खः थाय्थे जुल । भवन निर्माण संहिता बिचः मयासँ योत्थे कमजोर याडः छँत दानिपुं भ्रष्ट निर्माण कम्पनी तय्ता छु कार्वाही याय् म्वला ? तः भवखा ब्वगु च्यादा फुय धुंका नं दे डांक अजनं लाखौं छँत सलंसः सम्पदात दानय् बाकी दःनि ।

प्रमुख प्रजापति

खप नगर दुनयजक थयं मथ्यं च्याद्वखा छँ व १३० गु स्वयो अपः सम्पदात तः भवखाचां स्यंकः ब्यूगु खः । उल्ले जनप्रतिनिधिपुं मरु । ल्हवनय कानय्या ज्या अः पुगु खाँ मखु । २०७४ सालय् जूगु स्थानीय निर्वाचनं जिपुं त्याकः वयानिं भवखाचां थुडः ब्यूगु सम्पदात व छँत दानय्गु ज्या याता हृदाय् तयो जिमिसं ज्या साडा । खप इञ्जिनियरिङ व खप कलेज अफ इञ्जिनियरिङया प्राविधिकपिसं उल्ले अपलं ग्वाहाली याता ।

भीगु सम्पदात ल्हवनयता भीसं विदेशी तय्के लाहा मफया । स्थानीय जनताया, ग्वाहालीखय् न्हापांगु कार्यकालय् १२४ गू व अः तक खय् १३५ गू स्वयो अपः सम्पदात ल्हवनय कानय् व दानय्गु ज्या क्वचाय्का । हकनं दर्जनौ सम्पदात ल्हवनय कानय् याय् बाकी दः नि । स्थानीय जनशक्ति मौलिक प्रविधि स्रोत व साधनत छ्यल? भीगु पुलांगु पहलय् हे निजी छँ व सम्पदात ल्हवनय-कानय् व दानय् दयो जिपुं तस्कं लयताया ।

सम्पदा ल्हवनय कान् ज्या सरकारं हृदाय मतःगु, सरकारं अःपुक सिं मब्यूगु अलय् सम्पदाया ज्या ठेक्कां ब्यूगु ज्या खपया महत्वपूर्ण सम्पदात ल्हवनयता पंगः जूगु दः । जिमिसं मदिव्ककुतः याडा नं खपया लायकुया कला संग्रहालय दःगु न्हयकं इयो दरवार ल्हवनय-कानय् व दानय् मफयानि । कानुनी प्रविधिक व आर्थिक याडः उगु दरबार दानय् मफयो च्वंगु खः । थुगु सि निसं लायकुलिया थन्थु दरबार दानय्गु ज्या न्हयाकागु दः । जिमिसं भीगु थःगु हे पहः म्वाकः तय्गु कुतः याडा । उकिया लागिं थःगु हे पहलं छँ दानिपुं छँ थुवः पिन्ता छँया मोहडाया लागिं तूगु खर्चया ३५ प्रतिशत नगरपालिकां अनुदान बियगु नीति हछ्याडः वया ।

भीगु मूर्त व अमूर्त सम्पदात अः पर्यटकपुं सालिगु मू थाय् जूयो च्वंगु दः । जिमिसं भी व कन्हेया पुस्ताया लागिं सम्पदा ल्यंकः म्वाकः तय्गु याडा अलय् व थौं विदेशीतय्गु लागिं नं जूयो ब्यूगु दः । खपय् चाह्यू वैपुं विदेशी पर्यटकपिन्के छु भाति पर्यटक शुल्क कायो मूर्त व अमूर्त सम्पदा ल्यंकः म्वाकः तय्गु शिक्षा, स्वास्थ्य, सुचुकुचु, विकास निर्माण नपां जनताता भिंजुइगु ज्या याडः वया ।

भवन संहिता काथं दय्कगु छँ व सम्पदात नपां इलय् ब्यलय् ल्हवनयगु याःसा भवखाचां अपलं स्यंकय् मफःगु खाँ नेपःमि पिन्के अनुभव दः । उकिं प्राविधिक पासापिसं थ्वनं लिपा भवखाचां याइगु क्षति म्हवँ याय्ता भवन संहिता काथं जक भवनत दानय्गु व उकिया लागिं जनचेतना ग्वाकय्ता मः काथं ज्या इवः याइगु आशा याय् ।

स्वदेश व विदेशया थी थी विश्व विद्यालय पाखं भःपुं प्रतिनिधिजुपिसं थुगु सम्मेलनं न्हँ न्हँ लिच्चः पिकाय्ता तः लाइगु विश्वास काय् सुभाय् ।

(२०८० असोज ३० गते मंगलबार जूगु 'भूकम्प इञ्जिनियरिङ्ग तथा विपद पछिको पुनः निर्माण' विषयया स्वकगू अन्तर्राष्ट्रिय सम्मेलनया उलेज्या सं नगर प्रमुख प्रजापति जुया न्वचु -सं.)

गैर आवासीय नेपालीपिन्ता नागरिकता व

उकिं लायफःगु लिच्चः

विवेक

यँ गैर आवासीय नेपः मिपुं (एनआरएन) या अधिवेशन न्ह्याडः च्वंगु इलय् हे प्रधानमन्त्री प्रचण्डं बालुवाटारय् सः तः नेम्हासिता गैर आवासीय नेपाली नागरिकता लःल्हाडः बिला । उगु इलय् प्रचण्ड गैर आवासीय नेपालीपिन्ता नेपाली नागरिकता वियगु व्यवस्था तहांगु उपलब्धि जुगु-‘अः थुकिं लाखौं नेपःमिपिसं फाइदा काइगु खाँ काना । अलय गैर आवासीय नेपालीत आर्थिक, सामाजिक व सांस्कृतिक अधिकारय् जक कुंक च्वनय् ममरु । अमिसं तप्यंके धाला - ‘नीदाया जिमिगु संघर्ष तः लात । अः वंशजया नागरिकताया लागिं जिमिगु संघर्ष न्ह्याई ।’

नेपः या सरकारं गैर आवासीय नेपः मिपिनिगु खाँय दयकगु नियमावली स्वीकृत यासेलिं अः पुस्तौ निसें नेपाली नागरिकता त्वः त थी थी देया नागरिकता काय धुपुं गैर आवासीय नेपःमिपिसं नागरिकता काय दैगु जुल । नपां नेपाली मूलया व विदेशी तय सन्तानतय्सं नपां गैर आवासीय नेपाली नागरिकता काइगु अलय नेपालय् आर्थिक सामाजिक व सांस्कृतिक अधिकार छ्यलय दैगु जुल । संविधान काथं थव सार्कमुलकया लागिं धःसा लागु जुइमखु । ज्या मः वापुं रोजगारी, ढवें वापुं व व्यावसायिक प्रयोजनय् हलिमयया थी थी देशय् वाडः च्वपुं गैर आवासीय नेपाली नागरिकता गुलि दः थुलि हे दक अः तक धाय् फगु मरुनि । कार्तिक २ गतेया गोर्खापत्रय् च्वयो तः काथं हलिमयया १९० गू देशय् ६० लाखम्हा स्वयो अप गैर आवासीय नेपः मि नागरिकपुं दः ।

नेपः या संविधान २०७२ या धारा १४ खय् गैर आवासीय नागरिकता वियफैगु

खाँ न्हिथाड तःगु दः । संविधानय् ‘विदेशी देया नागरिकता काय धुपुं सार्क दे बाहेकया देशय् च्वड च्वपुं साविकय वंशज वा बुगुया लिधंसाय वयक व वयकया मां ब्वा बाज्या वा अजि नेपःया नागरिकजुयो लिया विदेशी नागरिकता काय धुंकपिन्ता संघीय कानून काथं आर्थिक, सामाजिक व सांस्कृतिक अधिकार छ्यलय दैगु याडः नेपः या गैर आवासीय नागरिकता बिय फै’ दक च्वयो तःगु दः ।

उगु काथंया संबैधानिक व्यवस्थां छक नेपः या नागरिकता जुय धुंकम्हा छु नं इलय विदेशय वाडः विदेशी नागरिकता काय धुंकगु जूसा वं वया सन्तान तय्सं गैरआवासीय नेपाली नागरिक जुयो नेपालय ज्या सानय् दैगु जुल । व विदेशी नागरिक जुयो च्वपुं अः निसें नेखेंया दोहरो नागरिक जुय फै ।

नेपः या सरकारं विदेशय् वाडः सयकः वगु ज्ञान, सीप व सम्पति नेपालं फाइदा काय् फय्मः दक तातुडः संविधानय् हे गैर आवासीय नेपाली नागरिकताया व्यवस्था याडः तःगु जुल । अलय गैर आवासीय नेपाली धःसा वंशजयाय् हे नेपाली नागरिकता माला दक दाबी याडः वला । अपुं उम्मेदवार जुयगु व भोट क्वफ्वाय् दैगु अधिकार नपांया राजनैतिक अधिकार माला दक हाल च्वंगु दः । अधिवेशनय् नागरिकता ऐन व मताधिकारया वारे नं आपलं छलफल जुगु नपां राजनैतिक अधिकार कायो हे त्वः तय्गु सः थवयक : च्वंगु खाँ धायो च्वंगु दः । नेपः देशय् थःगु हिचःति हाय्क देश दय्केगु स्वयो दे त्वः त विदेशया सुख-सुविधाता च्वछायो विदेशी नागरिक जू वां पिन्ता भीपुं शासक दलत तय्सं दया माया याडः उदार जुयो च्वना । गैर आवासीय

नेपः मिपिन्ता दोहरो नागरिकता बियबलय देशय् लिपा गज गजगु बाँमलागु लिच्चः लाई धाय्गु खाँय शासक दलपिसं बिचः याडः च्वंगु मरु ।

गैर आवासीय नागरिकपिसं अः क्यडः च्वंगु देश प्रेम नक्कली मखु जक गथे धाय् फै? अमिसं धात्थें हे नेपःदेता माया याडः च्वंगु खःसा विदेशय् सयकगु ज्ञान व सीप नेपः देया विकासया लागिं छ्यलय् मःगु खः । अमिसं देशता स्वयो थःगु ब्यक्तिगत सुखता च्वछायो नेपः या नागरिकता खुड वा छोय्कः विदेशया नागरिकता मकाइगु जुई । विदेशय् वाड छुं ज्ञान, सीप व सम्पति मुनय् धुंकः अमिसं थःता थमं च्वछाय् मःपुं च्वयया नागरिक भः पिइगु जुयो च्वना । अमिसं नेपःया सरकारं विय धःगु गैर आवासीय नागरिकताया दसिपौ याता ज्या लगय् मज्गु भवँ काथं कायो च्वंगु दः नपां थःता काथं छिं थें याडः दय्केता नागरिकता ऐन ल्हवनय् माल दक बः याडः च्वंगु दः । नेपः या लागिं गजगु कानून मः व नेपमि पिनिगु अधिकारया खाँ खः । थः ता मः काथंया कानून नेपः या जनप्रतिनिधिपिसं दय्की । दे त्वः तः वाडालिं अमिकय् पश्चाताप व हिनताबोध दयमःगु खः । अलय अथे छुं नं भाव खानय् मरु । बरु अमिसं थः विदेशी जुयागु लुमांक छ्वयो नेपः या सांसद मन्त्रीपिन्ता राजनीति शास्त्र ढवंकय्ता व उपदेश बियतातक लिफ मस्वत । अमिसं भीपुं सांसदपिन्के न्यडः च्वन ‘नागरिकं राजनैतिक अधिकारं छ्यलय् दैमखु दक ढवकिगु छु विश्वविद्यालय दः?’

अपुं थः विकसित देया नागरिक जुयागुदक गर्व यागु जक मखु नेपःमिपुं स्वयो च्वय याय्पुं दक घमण्ड याडः जुयो च्वंगु

सच्छिव नीगुगु स्वप पौ, बःछि पौ(पाक्षिक)

दः । नेपः या शासक दलपिसं संविधानय् गैर आवासीय नागरिकता काय दै जक च्वंगु हे गलत खः । अः ६० लाख म्हा गैर आवासीय नागरिक पिसं वंशजया नागरिकताया लागि आन्दोलन याः सा भीपुं शासक दलपिसं छुपें कः कालय् तय मालिगु अवस्था मवै मखु अलय् भाचा न्हा व भाचा लिपा राजनैतिक अधिकार नं मब्यूसें गाड मखु । उगु इलय् नेपःया हालत छु जुई ? दोहरो नागरिकता बिलकिं

छु छु जुयफः

- स्वंगू करोड नेपः म्पुं दः धायो च्वंगुलि

६० लाख ताँ वई ।

अपुं नीदा-पीदा विदेशी भूमि च्वडः अपलं सम्पति नं मुनय् धुकुपुं जुई । मतदाता व उम्मेदवार जुयगु अधिकार बिल धःसा अमिसं धेबा हवलः नेपःया सांसद, प्रदेश व स्थानीय तहलय् चुनावं त्याक वयो नेपःमि पिन्ता शासन

याई । नेपःमि पिसं अमिता भोट ब्य जुयता जक ठीक्क जुई । अलय् नेपालय् हे नेपःमि पुं शरणार्थी काथं जीवन हानय् मालीगु अवस्था वयफः ।

- दोहरी नागरिकताया व्यवस्थां अःवैगु दिनय थी थी देशय ज्या मँः वापुं, ब्वै वापुं अलय व्यवसाय यो वापुं ल्यासे ल्याम्हो पिन्के नेपः या नागरिकता त्वःत विदेशी जुयता ग्वाकी । ल्यासे ल्याम्होपुं व दक्ष जनशक्ति देशं त्वःत हँ दक थुकिं लाँपु क्यनय् थें जू वानि ।

- मनूत स्वार्थी प्राणी जूगुलिं वं दोहरो नागरिकता काय धुकल किं वाता गुगु देशय च्वंसा भिं जुई वहे देशय च्वँ वानि ।

विकसित देशय च्वँ वानय धुकः पिसं नेपालय नं सम्पत्ति कमे याय्गु अलय मेगु देशय मुनय् यंक्यगु ज्या याई । नेपालय सड्कटया स्थिति वसा अपुं दे त्वःत बिसे वानि ।

- मेगु देशय कमेयाड हःगु सम्पति नेपालय लाय छ्यलिगु अलय नेपालं लबः नयो उखय् हे मुनय् यंक्यगु ज्या याई । अमिसं नेपः दे हछ्यायगु व तःमि याय्गु लागि मखु कि ब्यापार याय्ता नेपःया भूमि छ्यलय् फः ।

- पुस्तौ विदेशय च्वडः आनाया तःजिलजि (रहनसहन) कः घाड हर्क्य जूपुं मनूतय्ता आनाया राजनीतिक लिचवः ला हे लाई

थी थी देशया नागरिकता काय धुकः छु भाति जीवनस्तरचवजःगुलिं जुई । अमिसं नेपः व नेपः मि पिन्ता क्वथय् थुडः खाँ ल्हाय् तातक लिफः मस्वः । अलय् अमिसं छु थुइके मः धःसा तःक्व चिच्याक्व जनसंख्या व विकासय् हज्याय् वं तः हां -चिच्याहां व म्हवचा व अपः जुयफः । अलय् फुक्क देया सार्वभौमिकता धःसा उथें हे जुई । नेपः दे व नेपः मि पिन्ता त्व तः विदेशी भूमि गःकः डालिपिन्ता नेपःया राजनितिक पार्टीया नेतापिन्ता लाहापातिं धःस्वाक्यगु अधिकार दैमखु । अमिसं हकनं नेपःया नागरिक मक तलय् मपुं विदेशी हे खः । नेपालं अमिता विदेशी नागरिकपिन्ता थें हे ब्यवहार याय् मः । थ्व दे सुनं दान ब्यगुया भरय् न्ह्याडः च्वंगु दे मखु । देशभक्त नेपः मि पिनिगु हि व चतिं प्याकः न्ह्याकः च्वंगु दे खः ।

अमिसं लाय छ्यलिगु जक मखु नपां साम्राज्यवादी बिचः नं नपां ज्वड वै अलय नेपः दे नेपाली नागरिकता कः पिनि पाखं हे उपनिवेश मालिगु खतरा अप्वयो वई ।

- नेपालय राजनीति याय्गु मति दः सा अमिसं विदेशी नागरिकता त्वःतः हकनं नेपःया नागरिक जुयफःगु कानूनी बन्दोवस्त दः । कानून बमोजिम हकनं नागरिकता कायो हकनं नेपालय राजनीति याय्गु अमिगु अधिकार ल्यडं तुं च्वगु दः नि ।

थ्री लड्काय् दोहरो नागरिकताया व्यवस्थां याडःनं अःयाय्गु आर्थिक सड्कट वगु गुलिं सिनं धायो च्वंगु दः । आना शासन

याडपूँ राजपाक्ष परिवार दोहरो नागरिक जुगु अलय दे हछ्यायगु व तःमि याय्गु स्वयो थःगु सम्पति जक अप्वयकः यंकला धाय्गु द्रपं नं दः ।

नेपालय अधिवशेन याडः थःपुं सभ्य दक क्यनय् तापुं गैर आवासीय नेपाली पिनिगु निर्वाचन लिपा जुगु लथालिङग व भताभुङ्ग चालां अमिगु धात्थेंगु छवः पिलू वगु दः । प्रजातान्त्रिक काथं चुनाव क्वचः गुलि छगू पक्ष त्यात जक घोषणा यासेलिं मेगु पक्षं उकिता मानय् मयासिं अथेंतुया समानान्तर समिति दय्कगु बुखाँ प्याहाँ वयो च्वंगु दः । गैर आवासीय नेपःमि पिसं नेपालय

वयो थःगु विज्ञता व सभ्यताया धक्कु त्वःतय्गु मखु बरु थःगु हे देशय ल्याहाँ वाडः संस्कार सयकः वयमः ।

थी थी देशया नागरिकता काय धुकः छु भाति जीवनस्तरचवजःगुलिं जुई । अमिसं नेपः व नेपः मि पिन्ता क्वथय् थुडः खाँ ल्हाय्तातक

लिफः मस्वः । अलय् अमिसं छु थुइके मः धःसा तःक्व चिच्याक्व जनसंख्या व विकासय् हज्याय् वं तः हां -चिच्याहां व म्हवचा व अपः जुयफः । अलय् फुक्क देया सार्वभौमिकता धःसा उथें हे जुई । नेपः दे व नेपः मि पिन्ता त्व तः विदेशी भूमि दःकः डालिपिन्ता नेपःया राजनितिक पार्टीया नेतापिन्ता लाहापातिं धःस्वाक्यगु अधिकार दैमखु । अमिसं हकनं नेपःया नागरिक मक तलय् अपुं विदेशी हे खः । नेपालं अमिता विदेशी नागरिकपिन्ता थें हे ब्यवहार याय् मः । थ्व दे सुनं दान ब्यगुया भरय् न्ह्याडः च्वंगु दे मखु । देशभक्त नेपः मि पिनिगु हि चतिं प्याकः न्ह्याकः च्वंगु दे खः ।

मोटिलक्षेत्री शावय

ख्यैय सगं, सगुनया छता नेवाः संस्कार

व. (माय्वः) मुद्रा - माय्वः आकाशतत्व वः
ला (छ्वय्ला) मांस ला अग्नितत्व- ला
मद्यपान (अयूलाः, मद्य - अयूलाः जलतत्व - धाला
ध्वं वा हयाउँथव) (मदिरा)

संस्कार, संस्कृति व परम्परां कय्च्यानाचवंगु भीगु देय् नेपाः । नेपाःमि भीपिं नेपाः मांया मचात । मांया छगू हे मुल्य च्वात्तुच्वाना, छवलना, वयाचवनापिं भीपिं । सकलें सकसियांनापं थवंथः लाःपिं भीपिं । सकसिनं सकसिगुं धर्म, संस्कार, संस्कृतियात समान भा पे फयकेमाः । समान खंके सयकेमाः । थीथी भाषा, जाति, भेषभुषा । थाय् अनुसारया रूप, रंग, रहनसहन आदि कारणां यानाजक फरक संस्कार, संस्कृतिथें खनेदुगु भीगु नच्चागु संसार । न्ह्यागु न्ह्याथेकथं फरक जूसां नं 'नेपाःमि' या नां कथं जात छगू हे खः । रूप, रंग फरक जूसां ध्यान छगू हे । नां फरक सां ज्ञान छगू हे । सकसिनं सकसिगुं धर्म समान भाः पे फयकेमाः । समान भाः पे सयकेमाः । गुगुनं सुयागुं नं धर्म, संस्कार, संस्कृति धइगु सुं स्वया सुयागुं थहयं बा क्वहयं जुइमखु । थःथःगु क्षेत्रय् थःथःगुकथं सम्मानयोग्य जुइ । तःधं, चिकिधं जुइमखु ।

नेपालय् हना वयाचवंगु अनेक संस्कार मध्येय् नेवाः जातिं नालाः वयाचवंगु विशेष कथंयागु छगू संस्कार खः 'सगं संस्कार' । धार्मिक भावनाकथं स्वयानं अप्वः आध्यात्मिकताया स्वरूपं हना वयाचवंगु थुगु संस्कार, संस्कार मध्यय्या छगू विशेषकथं फरकगु संस्कार खः ।

'सगं'या अर्थ 'सगुन' तथा भिंज्याया लागिं भिंकामना धयागु अर्थ क्यनी । अले सगं धायेसातकिं भीगु मिखाय् मनातःगु ख्यैय, न्या, थापिं (धाला) न्ह्यःने चवंवइ । थ्व ग्वःगु ख्यैय हे सगंया मूल सगुन खः । सगंया ज्वलंकथं न्याता खाद्य ज्वलं न्ह्यःने चवंवइ । गुकियात गुम्हेसिनं 'पञ्चतत्व'या रूपय् कयातःगु दुसा गुम्हेसिनं पन्चमकार कथं हनातःगु दु । पञ्चमकारकथं छ्यलास्वत धाःसा थुकियात न्यागः 'म' आखाःया संगमया प्रतीक धाइ । गथे कि -

सगया ज्वलं **पञ्चमकारकथं** **पञ्चतत्वकथं**
ख्यैय (मनातःगु ग्वःख्यैय) मैथुन - ख्यैय पृथ्वीतत्व - छेय्
न्या (सियाः वालातःमह न्या) मत्स्य न्या
वायुतत्व - न्या

थुकथं सगंयात थीथी विचारकपिसं थःथःगु विचार अनुसारया विचार छ्यलातःगु जुल । थुपिं अनेक अनेक विचार अनुसारं सगंया स्वरूप धयागु हे सगुनया लक्षण खत ।

सगंया प्रयोग तःगु महत्वकथं नालाः कयातःगु दु ।

१. सगं, छुं कथंयागु भिंज्या तथा शुभकार्यया शुभारम्भ याइबले वयात भिं कामना याना सगं बीगु याइ ।
२. छुं नं सामाजिक ज्या जक मखु लडाई, यात्रा तथा (तातापाःथाय् विदेश वनेगु) यात्रा गमनबले (लुफिं छथु नं महायेमा/हाछिका छकः तकं मवयेमा धयागु आशिकां) लैय् छुं कथंया अवरोध मवयेमा, यात्रा सफल जुइमा, लक्ष्य थ्यंके फयेमा धयागु आशिकां सगं बीगुयाइ ।
३. सफलता प्राप्तिया सगं-छम्ह मचा जांचय् पास जूगुनिसें कया, सुनांनं छुंकथंयागु विशेष ज्याय् (डाक्टरी / इन्जिनीयरिंग खेलकूद आदिइ क्षेत्रय् सफलता प्राप्ति जुलकि नं स्याबासी स्वरूप वयात सम्मानया सगं बीगु याइ ।
४. जन्मन्हिबले सगंबीगु याइ - दच्छि दच्छिया जीवनयात्राय् सफलता प्राप्ति जुया वयागु, अले आः वइगु जीवनया यात्राय् नं सफलतापूर्वक सामना यायेफयेमा धयागु आशिकां जन्मन्हिया सगं बी ।
५. म्हपुजाबले देहपुजा यानाया सगं काइ । थःगु म्ह थम्ह हे ईश्वर । भूत, भविष्य, अले वर्तमानया आत्मा । दच्छिया वइगु अनेक जीवन यात्रा फया वयाचवनागु अनेक भोगयात त्याकाः वयेधुंगु अले, वइगु ल्यू जीवनया भोग नं सफलपूर्वक सामना यायेफयेमा धयागु आशिकां थःगु आत्मादेहपुजा याना सगं कायेगु याइ ।
६. पुनर्जीवित प्राप्ति कथंया सगं छु कथंयागु (Accident) दुर्घटना जुया बचे जुयावइगु अवस्थाय् (सवारी दुर्घटना, बाढी, पहिरो, तःल्वय् अपरेशन, भूकम्प आदि अनेक) पुनर्जीवन प्राप्ति स्वरूप मुत्युञ्जयया सगं बी ।
७. द्यःद्यः पिन्थाय् याइगु पुजा होम जज्ञ आदिया समाप्ति तथा छें दनाःया पलिस्था आदिबलय् नं स्थापित व्यक्तित्वयात सगं बीगु याइ ।

सच्छिखत नीगूगु स्वप पौ, बःछि पौ(पाक्षिक)

८. मृतकार्य समाप्ति तथा मनू मदया मभिंदि जुयाच्चंगु दच्छिया दिन सिधयेका परिवार छेंया शुद्धताया लागि नं सगं बीगु याइ ।

९. ब्याहा, वर्तमन, मचाजंक्व, इहि, बाः न्हा, आदि कुलायन संस्कार सम्बन्धित शुभ ज्या सम्पन्नताया लागि नं सगं संस्कार छता विशेष महत्वया विषय खः ।

१०. वृद्धवृद्धापिनि पौरषत्व, गुथि पुजा आदिबलेया थकालीहना, वृद्धवृद्धापिनिगु जन्मसिद्ध अधिकार तथा पौरषत्वया मान्यता, जंकु संस्कार, थाकुली लुना संस्कार, चक्रेश्वर तथा थाय्पा लुना, वा आचार्य लुना संस्कार आदि महानताया भिज्याबल्य सगं बीगु याइ ।

११. मांसाहारी छः देवीपिनिगु तःपुजाय् नं सगं संस्कार हनेगु याइ ।

१२. छः देवी सम्बन्धित अनेक नाचगान, गण प्याखं आदि पिथनाः हुइकीबले वसपोल छः देवता स्वरूपयापि प्याखंम्बः, तथा जीवित देवतापिन्त सगं बियाः पुजा फयकेगु नेवाः संस्कृतिया आध्यात्मिक भावना स्वरूप चलन चल्तिइ वयाच्चंगु उच्चस्तरिय संस्कार सगं संस्कार खः ।

१३. सरकारी स्तरकथं मान सम्मान प्राप्ति जुया, उच्चस्तरय् बढुवा आदि जुइगु अवस्थाय् नं मानस्वरूपया सगं बीगु याइ ।

गुगु अवस्थाय् सगं बीगु शुभ कार्य थःगु छेंय्, छ्यापिसें जक मखु थःपिनि मूल नातासम्बन्धपिन्थाय् छेंय् छेंय् बना सगं फः वनेगु व थःथिति, पासाभाइ, इष्टमित्रपिं समेत छेंय् वया लसताया सगं ब्यू वइगु नं नेवाः जातिया छता प्रचलित संस्कार खः । थथे सगं बीगु व सगं कायेगु चलन नेवाः संस्कारया धर्म परम्परानिसें कया मानसम्मान, आत्माया शुद्धिकरण, लहरवहर तथा भिं कामानाया सुवाः आदि कथं थौतक नं नेवाः नस्वाः स्वरूप संस्थापित जुया न्ह्यानाच्चंगु दनी ।

सगं निथीकथंयागु दु

१. धौसगं (मूलगु सगं)

२. र्ख्येंय् सगं (जवः सगं)

धौसगं

पञ्चामृत मध्येया छता मूल अमृत धौ खः । धौयागु प्रयोग (१) सगंकथं (२) साइतया लक्षणकथं (३) अमृतमय खाद्य वस्तु आदिकथं प्रयोग याइ । (४) साइतया महत्वकथंया प्रयोग धायेबले नं छु नं कथंयागु उत्सवया ज्या जुइगु थाय्पा मूल, मूधवाखा, मूलपुजाया थाय् आदि मूल मूल थासय् शुभमङ्गल स्वरूप जवखं पूर्ण घडा तया, घडाया छःने वःधौ तया साइत यानातइ । (५) छुं गनं यात्रा यायेत प्रस्थान जुइबले धौ चिपं थिया साइत याइ । (६) पाचन शक्तिया कथं नं शक्तिशाली गुण दुगुलिं नेवाःतय् हरेक भवजय्,

भवय्या अन्तिम पाखय् धौ तयेगु याइ आदि आदि धौयागु विषयय् मात्र छता निता विशेषता जुल ।

सगं संस्कारकथं धौया तःधंगु महत्व दु । धौसगं विना र्ख्येंय् सगं पूवनीमखु । र्ख्येंय्सगं याकःचा जक सगंया पूर्णता मखु । धौसगं मबीकं र्ख्येंय् सगं बीमखु । बरु सगं संस्कारया गुगुगुगु परिस्थिती र्ख्येंय् सगं बी मखु तथा र्ख्येंय् सगं बी म्वःगु परिस्थिति दु । धौसगं हे मूसगं स्वरूप सगंया संस्कार जुइ । थथे स्वयेबले सगंया पूर्णता खः । धयागु धौसगं खः । र्ख्येंय् सगं मखु । उकिं धौसगं थः हे पूर्णता खः ।

धौसगं बीगुया तरिका - सगं धायेवं दकले न्हापां मङ्गलया मूर्ति गणेद्यः नि न्हयःने चव्वइ । विना गणेद्यः सगं जुइमखु । मङ्गलया मूर्ति थुम्ह गणेद्यःया प्रतिमूर्ति स्वरूप 'सुकुन्दा मत' स्वनाः सगंया मत च्याकेगु याइ । सुकुन्दा हे सगंया मूलरूप, मूल छः, मूल ज्वलं जुयाबी । सुकुन्दा च्याकेधुंकल कि तिनि सगंया ज्या (पुजा) सुरु जुइ । विना आसनं सुकुन्दा स्वनेमज्यू । छुं नं कथंया शुद्धगु देमा छपा (ली, कँय् बा सिजःयागु) अथवा मदुसा बरु लप्ते छपाः हे जक जूसां (जाकि निगःचासां, स्वां छफ्वः सां, स्वांमाया हः छहः हे जक जूसां ज्यू बरु) बय् लाया उकी छःने सुकुन्दा दिकेगु यायेमाः ।

धौसगं धायेबले साधारण पुजाभु छपातय् साधारण पुजा ज्वलं- जाकि, सिन्हः, स्वां, जजंका, धुं, जाकिसिन्हः, गणेद्यःयात छायेत लड्डु छगः, सिसाबुसा निकुति तयेगु । सगं छायेत फतिंफतले ग्वःधौ छगः तयेगु (पाःधौ, ग्वःधौ, गिलास धौ, छु नं कथंयागु क्वकया मतः निगु नीगु धौ) तयेगु । यदि ग्वःधौ मदुसा चिकिचाग्वःगु कचौरा छगलय् पाय्छिति जकसां धौ तया ज्या तरय् यायेगु । ग्वःगु ग्वय् निगः नं तयेगु, छगः गणेद्यःयात छायेगु । मेगु छगः सगं काइम्हेसिगु ल्हाः खाली मजुइक वस्त्र कापः छकुती छःने (वसःया फरमाइस...) जाकि निगःचा, स्वां, धयबा ग्वः ग्वय् छगः तया लःल्हाना बीत तयेगु ।

थुलि तयार जुल धायेवं, सगंया थःथःपिनिगु छ्यागु नियमकथं सःसःथें पुज्याना, सगं काइम्हेसित सिन्हः, जाकिसिन्हः तिकाः धौसगं बीगु । पुजाया अन्तिमय् न्हकुइ धौ तिकाबीगु ।

गुरुजु, पण्डित बाज्या वा सुं सगंया मङ्गलाचरण ब्वनीपिं न्हयःने दुसा, धौसगंया सगुन छाय्केया मङ्गलाचरण ब्वनेगु याइ । मङ्गलाचरणया बोल थुकथं दु -

“आदौ कल्याणं, मध्य कल्याणं, पर्देवशान्तकल्याणं सोर्थं सुव्यञ्जनं केवलं परिपूर्णं परिशुद्धं पर्यवदात ब्रम्हचर्यं सम्प्रका सयते सम । आयौ वृद्धि, यशोवृद्धि, वृद्धिविद्या सुखाश्चैव जन धन सन्तान मैत्रिय सप्तवृद्धि सम्प्रका सहित्य सम । सप्तवृद्धि येस्तु !”

(थव सगुण छाय्केया स्तोत्र जुल । मेगु धौसगं कायेबले ब्वनेगु, र्ख्येंय् सगं कायेबले ब्वनेगु पूर्ण मङ्गलास्तोत्र ला दुगु हे जुल ।)

आः वल रूयैय सगया विषय

‘धौसगं’ बी सिधल, सगं काः म्हेसित सगनया वसः लः ल्हानाः धौ तिकेधुन धायेवं धौसगं क्वचाःगु जुइ । थुगु हे बखतय् सुं गुम्हेसियां थःथःगु छेय, गुथी, संस्थाया नियम अनुसारं, सगं फयाच्चंम्हेसित सिफं लुइगु नं चलन दु । थथे सिफं लुइगु चलन दुपिनि सिंयागु पाथी (मदुसा न्ह्यागुसां कुले छगलय् अथवा गंलय्) जाकि, ताय्, फलफूल नचुक्क तानातःगु कुचा, स्वां कुचाकुचा यानातःगु, सिन्हःभतिचा, जम्मा न्याता ज्वलंयात पाथी निगःचा निगःचा तया सगं कयाच्चंम्हेसित, भय, त्रास, दशा आदि फालाः वनेमा धयागुकथं आशिका याना, स्वकःतक छ्यनंनिसें लुइगु याइगु । चलन मदुपिनि सिफं लुइम्वाः । थुलि याये सिधल धायेवं पुजाभु, धौगवः भागि याकाः छखे चिला छ्वयेगु । अनंलि छयैय् सगं सुरु जुइ ।

छयैय् सगंयात बाताय् छयैय्, न्या, वः, ला, थापिनय् अय्लाः (श्वे वा ह्याउँश्व नं तयेगु याः) न्याता ज्वलं ताःलाकाः तयेधुंकी ।

सगंपुजा तथा सगं छायेगु पुजा ला सिधःगु हे जुल । उकिं छयैय्सगंयात पुजाया तन्ता यानाच्चनेगु आवश्यकता हे मदुगु जुल । बरु सगं ज्वलंया पूर्णता यायेत सगं दुगु बाता, श्वेथापिं, (ला, वः, भुति दुगु थल), अय्लाः लुनाबीत तयातःगु छवला (कचौरा) श्व फुक्केसनं थलया म्हुतुइ म्हुतुइ, स्वथाय् स्वपता धौ तिकेगु यायेमाः । थुकियात ‘सगंबाता छाय् प्ययेगु’ धाइ । आः सगं ज्वलंया पूर्ण तयारी जुल ।

अनंलि सगं सुरु जुइ । सगं सुरु यायेत थुबले हे सगंया स्तोत्र ‘मङ्गलाचरण’ ब्वना सगं बीगु याइ । गणेद्यः तथा सुकुन्दांनिसें इवःलिं, निम्ह नकिपिं जाना सगं, धाला लःल्हानाबी । थःथः पिनिगु संस्कार अनुसार लःल्हाना ब्यूगु सगं चिपं थियाः थापिया अय्लाः त्वनी । चिपं थियाः त्वंगु छवलाय, थापिनं स्वकः तक अय्लाः तुलुक्क तुलुक्क सायाः त्वंकेगु याइ । थुलि धुनेवं सगं काः म्हेसित, छयैय् बाता थापिं भागि याकी । सगं ज्या पूर्वंगु जुइ । सगं काइम्हेसित बीमाःगु आशिष थुथाय् हे लाक्क बीगु याइ ।

(अन्तिमय्, गुम्हेसियां, सगया अय्लाः धकाः सगं लःल्हाना ब्यूगु छवलाय् अन्तिं अय्लाः (भच्चा भच्चा जूसां) लुनाबीगु यायेमाःपिं दु ।)

सगं क्वचाल कि ल्हाः सिकी । अले गणेद्यःभागि याकी । अले नसाज्वलं न्ह्यच्याकाः द्यः छायेकी । सगं ज्या पूर्ण रूपं क्वचाःगु जुइ ।

सगं बियाच्यंगु

रूयैय सगंया विषयय् छुं छुं नियम :-

- (१) सगं शुभलाभ कथंया भिज्या संस्कार जूगुलिं सगं काइम्हेसिगु च्वय्, जवपाखे, मङ्गलया मूर्ति, गणेद्यःया प्रतीकय् सुकुन्दा च्याकाः स्वनी । सुकुन्दायात पुज्यानातिनि सगं बीगु याइ ।
- (२) सगं काइपिं तःम्ह मछिं दइगु परिस्थिती, थैजिकथनिसें इवः छुइगु याइ ।
- (३) सगं लक्षणया विशेष संस्कार जूगुलिं सगं काइपिं मिजंतय् तपुलिं पुइगु अनिवार्य खःसा मिसापिनि गां न्ययेगु (पा जकसा छायेगु) अनिवार्य खः ।
- (४) सगं पूर्व स्वयाः फयेगु याइ । क्वस्वः दिशापाखे स्वया सगं बी मखु ।
- (५) सगं कुमारीम्ह मिसा तथा सौभाग्यवतीपिस बीगु याइ । विधवापिस बीमखु ।
- (६) सगं बीम्हेसिन जव ल्हाः पिकया गां न्ययेमाः गां मन्यसें सगं बी मखु । (गा बरु पाजक छायेगु याःसां ल्याः मदु ।)
- (७) चिकं मत्यूसे स्वगं छ्योनं सगं बीमखु । सगं अशुद्ध भा.पी ।
- (८) सगं, नसलां निसें सुरु जुइ, नुसिलाः हे तिनि क्वचाइ । क्वचाःगुया ल्हाः मसिकं दनावने मज्यू ।
- (९) सगं बीत प्रयोग जुइगु थलबल ली, कय् तथा शुद्ध धातुयागु जुइमाः । स्टील, प्लाष्टिक, मेलामाइन आदियागु बांलाःसां संगयात शुद्धता मज्जु धाइ ।

- (१०) श्वं तयेगु थापियात घौ धाड । घौ नं कय् धातुयागु जुइमा: । कय्यागु (थौकन्ह्य देसि धातुयागु) मदुसा बरु चायागु थापियात शुद्ध माने याइ ।
- (११) छ्यैयसगं बीन्ह्य: धौसगं बीगु अनिवार्य । धौसगं बीबले हे सुकुन्दा पुज्याना सगं काइम्हेसित सिन्हा, जाकिसिन्ह: व धौ तिकाबीगु याइगु ख: । श्व सगंया मूल लक्षण ख: ।
- (१२) सगं काइपिन्त सिन्ह: तिकेधुंका:, सगं बीपि नकिपिंसं नं लक्षणया स्वरूपं सधुवा कपा:या रूप्य कपा: भ्रु:भ्रु: धायेक जाकिसिन्ह: तिना, देपा न्हकुइ धौसगंयागु धौ ती ।
- (१३) सगं बीबले सगंया छ्यैय निपा ल्हा: प्यपुंका: फया कायेमा: ।
- (१४) सरानापं ल:ल्हाना ब्यूगु थापिया श्वं त्वने न्ह्य:, सगंया छ्यैय निं चिप थीगु याइ ।
- (१५) सगं बीबलेया थापिं, धाला चिपं थीधुंका: व थापिनं हाकनं स्वक: तक्क तुलुक तुलुक याना सासां त्वंत्वं प्यक:या खुसिया धाला साया: तिनि सगं ख्वला बँय् दिकी ।
- (१६) सगया ज्वलं व सगं बीगु तरिका जातियताकथं छुं छुं पा:गु खनेदु । थ:थ:गु जातीय संस्कार व थ:थ:गु छैय चले जुया वयाच्वंगु परम्परागत रीत अनुसारं ज्याय् छ्यलेगु याइ । थुगु ल्याखं धायेगु ख:सा गुम्हेसिया छ्यैय मना प्वला: तुइसे च्वंक हे सगं बीगु याइ । तर गुलिसियां छ्यैय म्हासुक हलू तथा चिकनय् छसी पुका: सगं बीगु याइ ।
- (१७) गुम्हेसियां सगनय् छ्यैय व न्या जक दयेवं गा:सा गुम्हेसियां पञ्चमकार धका: छ्यैय, न्या सहित ला, व: नापं न्याताजि ता:लाका: सगं बीगु याइ ।
- (१८) सगं ल:ल्हाइगु तरिकाय् नं तुइसे च्वंगु छ्यैयसगं बीपिनि सहज रूपं तप्यंक जक सगं ल:ल्हाना बीगु याइगु ख: तर गुम्हेसियां, जवगु ल्हातय् सगं ज्वलं, देपागु ल्हातय् थापिया श्वंख्वला ज्वना: ल्हा: निपां म्वय्ज्याका सगं ल:ल्हायेगु याइ ।
- (१९) सगंयाम्ह न्या संन्या, कुन्या न्ह्यागु न्या जूसा, म्ह मस्यंक पुका: वालात:म्ह जुइमा: । छ्यं मदुम्ह न्या सगनय् चले मजू ।
- (२०) सुकुन्दांनिसें इव:लिं सगं ल:ल्हाल्हां हया:, सगं बीपिं क्वचाये धुंका: नं सगं बाता खाली जुइके मज्यू । बाता खाली मजुइक छ्यैयग्वलं तुं मखुसा बाग:बिग: कुचा छ्यैय ल्यं दयाच्वनेमा: ।
- (२१) सगं बीत थापिनं ख्वलाय् अय्ला: तइबले थापिनय् न्या छम्ह

सच्छिख्त नीगूगु स्वप पौ, ब:छि पौ(पाक्षिक)

- कताका स्वचाका, अय्ला: लिसेंतुं ख्वलाय् न्यानं थापिन सुलुक वयेका लुइमा: ।
- (२२) सरांया सम्पूर्ण ज्या क्वमचायेकं तथा चिप ल्हा: मसीकं सुकुन्दा मत सिके मज्यू । चिकं साया:, इता: कुला: मतयात च्याका तयातये फय्केमा: ।
- (२३) चिपगु ल्हा: सिला:, सुकुन्दा मतयात भागि याना हे तिनि सगं संस्कार पूर्ण रूपं क्वचा:गु जुइ । सगंया चिप ल्हा: मसिसे । फेतुना च्वनाथासं दने मज्यू ।
- (२४) सगं बिया संस्कारबले खादां न्यय्केगु, स्वांमा: क्वखायेकेगु, बेतलि देछायेगु आदि सगंया फरमाइसकथंया न्हू व:गु विकसित संस्कार ख: । तिब्बत तथा ल्हासापाखें विकसित जुयाव:गु श्व खादा क्वखायेकेगु संस्कार स्वांया पूर्ति कमिगु थासय् स्वांमायागु पलेसा क्वखायेकेगु लक्षण तथा साइतया छता माला ख: । श्व अष्टमण्डलया छापा अंकित रेशमकायागु खादा नांया शुद्धगु गा ख: ।
- (२५) अप्व:सिया सगं ज्या क्वचाइगु बेलाय् चिप ल्हा: सिले न्ह्य:, सगंबाताय् बाता खाली मजुइकथं ध्यबा दक्षिणा तयाबीगु चलन दु ।
- थथे नेवा: परम्परां कय्च्यानात:गु 'सगं' नांया संस्कार थ:थ:गु छैयागु परम्परा अनुसार, थ: स: स: कथं हना न्ह्याका: वयाच्वंगु दत्तले नेवा: जाति ल्यनाच्वंगु जुयाच्वनी । मखुसा 'सुकुन्दा भ:भ: धा: । माछ्वा (spider) तय्सं ग्वयाहइगु माखापिखाया जा: ज्वज्वधा:' धयाकथंया स्थिति जुयाबीफु । उकिं पुलांपुलांगु, सीका तयेमा:गु थजा:गु हरेक संस्कारयागु जीवन्त यायेत भी थ:थ:पिं हे सजग जुया: थ:थ:पिनिगु संस्कारयात थ:थ:पिंसं हे जगेर्ना याना: तये सय्केमाल । संस्कार म्हसीका ज्या याये न्ह्याय्केमाला अले जक नेवा: जातिया संस्कृति संस्कार स्वरूपं लुंगजू जुया ल्यनाच्वनी । ज: ह्वला धस्वानाच्वनी । अस्तु !
- नेवा: जातिया म्हपुजा याना सगं समेत कायेमा: बले, थेंजिकथंनिसें इव:लिं च्वनीगु धा:सां नं - काय्मस्त दक्क क्रमानुसारं इव:लिं च्वनी । तर, मिसापिं जूगुलिं बुरिम्ह, अजि, बाज्या: वंम्ह मां हे जूसां मिजंत इव: छुइ क्वचाय्का: तिनि मिसापिं च्वनेगु याइ । थथे च्वनीगु, मिसापिं प्रतिया पक्षपाती व संकीर्ण संस्कार ताया ।
- (भीगु नेवा:संस्कार ... पाखं साभार)

**नगरपालिका भीगु हे संस्था ख:
इलयहे करपुल ग्वाहाली याय्नु**

प्यारु (नाटक) : परम्परागत नाटकया प्रवाह त्वः तूगु इब्सनवादी नाटक

नेवाःतय् कलात्मक प्रदर्शनया परम्पराय व नेपालभाषा साहित्य निगुलिसे प्याखं शब्द नृत्य (dance) व नाटक (drama) नित्तां अर्थ ब्यू । शायद नेवाः परम्पराय नृत्य (हुला-प्याखं) व नाटक (अभिनय यानाः क्यनेगु प्याखं) निगुलिं दबुलिइ क्यनीगु व निगुलिं कलाया उत्पत्ति छगू हे जूगुलिं निगूयां छगू हे शब्द जूगु जुइफु । अले नृत्य हे नाटक पिदंगु जूगुलिं नेवाःतय् कला-विकासया परम्पराय नृत्य व नाटक नित्तांया छगू हे शब्द जूगु खः । न्ह्यागु जुइमा, विश्वया प्राचीन सभ्यता दुगु विभिन्न जातिया साहित्यय् नाटक साहित्य यक्व हे न्ह्यः, शायद कवितालिसे हे पिदंगु खः, नेपालभाषा साहित्यय् नं नेवाःतय् कलात्मक प्रदर्शनया शुरु इलय् हे नाटक पिदनेधुंकूगु खः, नेवाः बस्तीया त्वाःत्वाल्य दबू दयेका तःगुलिं हे थव खं सिद्ध याः ।

थुकथं विश्वया मेमेगु प्राचीन साहित्य नापनापं भीगु नेपालभाषा साहित्यय् नं नाटक पिदंगु खःसां नर्वेया हेनरिक इब्सन नाटक साहित्यय हे हलचल जूगु क्रान्तिकथं पिकाःगु 'इब्सनवादी प्याखं' इशाया भिंङ्गगूगु शताब्दीया अन्तपाखे (सन् १८९८स) प्रकाशित जूसां नेपालभाषा साहित्यय न्यागूत्या दशक लिपा (सन् १९५५ पाखे) तिनि ईश्वरानन्दजुं शुरु याःगु खनेदु । नेपालया खस भाषा साहित्यय नं उगु हे इलय् गोपालप्रसाद रिमाल दुत हःगु खनेदु ।

साहित्यया विभिन्न विधामध्ये दकले पुलांगु छगू विधा नाटक । प्याखं खः । कवितालिसें तुं वा छुं भति लिपा नाटक साहित्यया विकास जूगु खः । विश्वया फुक्क धयाथें प्राचीन साहित्यय् नाटक-साहित्यया गाक्क विकास जूगु खनेदु ।

निद्रःत्यातिदं न्ह्यः ग्रीक साहित्यय् अरिष्टोटलं थःगु कृति 'काव्य शास्त्र' सं ग्रीक साहित्यया नाटकया विश्लेषण यायेधुंकूगु खः, मतलब वयासिकं न्ह्यः ग्रीकय् नाटक साहित्यया गाक्क विकास जुइधुंकूगु खत । एस्काइलस, सोफोकल्स व युरिपिडिज थज्याःपिं उबलय्या ग्रीक नाटककारपिं विश्व साहित्यय हे अमर जुयावन । छुं भति लिपा रोमनया साहित्यया विकास जूबलय् नं सेनेका थज्याःपिं प्रसिद्ध नाटककारपिं पिलुल । चीनय् नाटक-साहित्यया परम्परा थुलि पुलां कि, चीनया जनजीवनया हे छगू अङ्ग जुइधुंकूगुलिं नाटक शुरु जूगु गुलि दत धाये थाकु । अथेसां चीनिया साहित्यय नं दकले पुलांगु विधामध्ये छगू नाटक खः । म्ये व प्याखं नाप वनीगु ओपेरा विश्वय दकले अप्वः विकास जूगु चीनय् खः । शायद चीनय् नाटक पिदंगु ई प्राचीन ग्रीसया नाटकसिकं हे न्ह्यः जुइ ।

भारतया संस्कृत साहित्यय नं नाटकया यक्व ताहाकः परम्परा दु । आःतकय् स्यूगुलिइ दकले पुलांगु नाटक भासया 'स्वप्नवासवदत्ता' भिंङ्गुसःदं पुलां, उगु नाटकया विकसित रूप स्वयेबलय् वया न्ह्यः हे संस्कृत नाटक पिहाँ वयेधुंकूगु खनेदु ।

नेपालभाषा साहित्यय नं नाटक छगू गाक्क पुलांगु विधा खः । नापं तुं नाटक जन-जीवनया हे छगू अङ्ग जुयाच्चंगु परम्परा त्वाःत्वाल्य च्वंगु दबुलिं कथं ।

प्राचीन साहित्यय् नाटक-साहित्ययात तसकं महत्व बियातःगु दु । काव्ययात कलाया मेमेगु प्रकार थेतुं 'जीवनया अनुकरण' धकाः व्याख्या यानाः त्रासदी नाटकयात मधाःसां 'त्रासदी' नाटक (संस्कृतया 'वियोगान्त नाटक नापं छुं भति ज्वःलाःगु) यात दकले उत्कृष्ट काव्य

धयातल । अथे हे संस्कृत नाटकपाखे स्वःसा नं प्राचीन समालोचकपिंसं 'काव्यषु नाटक रम्यम' धकाः नाटकयात दकले न्ह्याइपुकेगु काव्य धयातल, अले काव्यया छता मू-उद्देश्य न्ह्याइपुकेगु जूगुलिं नाटक तसकं महत्वपूर्ण काव्य नं खः । ख जा नाटक सम्बन्धी धारणा प्राचीन साहित्य मध्येय हे छगू व मेगुया पाः अथे हे रङ्गमञ्चय् छु घटना क्यने ज्यू, छु क्यने मज्यू धयागुलि नं देशया साहित्यय जीवनया अनुकरण वा प्रतिनिधित्व यायेगु हे नाटकया उद्देश्य खंकूगु कारण जीवनय जुइ मफइगु अस्वाभाविक घटना प्याखनं क्यने मज्यू धयागु धारणा 'कामदी' नाटक समाज व जीवनय व्याप्त 'मभिं' व 'बांमलाः' या आलोचना जूगुलिं उकियात ल्वःगु घटना नं सिर्जना याइवल्य धाथेंया जीवनय जुइ मफयेक अतिरञ्जित घटना व ख्यालः तालयागु व्यवहार 'कामदी' सं दुध्यायेफु, तर 'त्रासदी' नाटकसं अस्वाभाविक छुं हे घटना दृश्य वा सम्वाद दुमथ्याकेगु कुतः ग्रीक नाटककारपिसं यानावंगु खनेदु ।

तर प्राचीन ग्रीक साहित्य सिके छुं भति लिपा विकास जूगु प्राचीन रोमया साहित्यय धाःसा 'त्रासदी' नाटक छुं नाटकया जीवनया उदाहरण क्यनाः दर्शकपिंत त्रास बियाः शिक्षा बिइगु उद्देश्यकथं ग्यानापुगु दृश्य क्यनेत सनेगु कुतलय् वीभत्स हत्याया दृश्य, सिइम्हसिया प्रेतात्मा चिल्लाय् दनाः हाला जूगु दृश्य दुध्याकेगु ज्या रोमन नाटककारपिसं यात ।

थुकथं नाटकया धारणाय् छथाय् व मेथाय् छुं भति पाःसां फुक्क प्राचीन साहित्यय नाटक धयागु हे मनुखं याःगु ज्या वा मनूयात जूगु घटनाया बाखं जूगुलि पात्र ल्ययेगु व पात्र नाप सम्बन्धित घटना ल्ययेगु

सच्छिव नीगूगु स्वप पौ, बःछि पौ(पाक्षिक)

ज्या नाटकया छगू महत्वपूर्ण अंग जुड़ । अर्थात् नाटक घटना प्रधान वा पात्र-प्रधान जुयाचवनी । तर निद्रः दँ मयाक्क ताहाकःगु श्व परम्परायात क्वःथला नाटकया न्हूगु परम्पराया नीस्वनेगु ज्या नर्वेया प्याखं च्वमि इब्सनं यानाबिल ।

इश्वी सम्वतया भिंङ्गुगु शताब्दीया अन्तपाखे पिदंगु हेनरिक इब्सनया 'कतांमरिया छँ' नायागु प्याखं विश्वया नाटक साहित्यय् गजव मज्जकथं क्रान्ति हइगु प्याखं जुयाचवन । श्व प्याखनं संसारय् वःफय् हल, यूरोपय् ला श्व प्याखनं छथुं हे प्याखंया परम्परागत धारणा फुक्क चुइके यंकाः न्हूगु मान्यता थनाबिल, बुलुहुं विश्वभर हे नाटक साहित्यय् थुनिया प्रवाह दुथ्यात, न्हापा न्हापाया प्रवाह थुकिइ लुक बियावन । इब्सनया श्व प्याखंया प्रभाव गुलि क्वातुगु गुलि आकर्षक धयागु छगू उदाहरण थन न्ह्यथने । इब्सनया प्याखं ब्वनेवं हे बेलायतया आर्थर हेनरी पिनेरो धयाम्ह छम्ह प्याखं च्वमि अरिष्टोटलया प्रवाह त्वःताः इब्सनया शैली प्याखं च्वयेगु शुरु यात, तर बेलायत थज्याःगु खँय् भचा अनुदार । यूरोपभरय् सङ्कलन इब्सनवादी नाटकया दबदबा जुइ धुंकाः नं बेलायत पुलांगु परम्परा चतक्क त्वःतेमफु । थज्याःबलय् बेलायतया प्रसिद्ध लेखक जर्ज बर्नाड

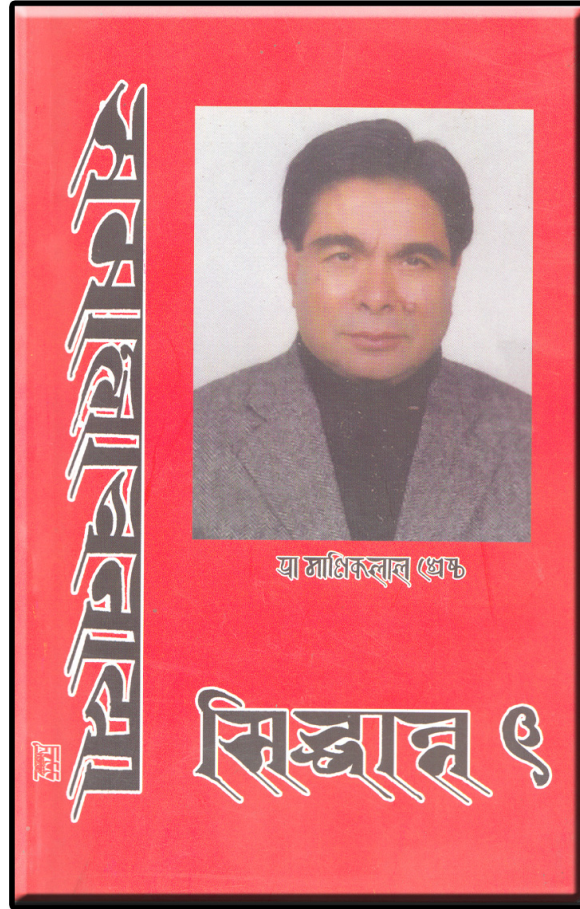
शा मैदानय् दुथ्यात, वं थःगु नाटक जक न्हूकथं वा इब्सनया शैलीकथं च्वयेगु शुरु याःगु मखु बरु 'The Quintessence of Ibsenism' (इब्सनवादया सार) धयागु लेख च्वयाः इब्सन कयंगु लैपुकथं प्याखं च्वयेमाः धकाः प्रचार यायेगु शुरु यात । यूरोपया जर्मन, फ्रेञ्च, अंग्रेजी व स्पेनिस भाषाया नाटक साहित्य नं इब्सनया प्रवाह ज्वनेवं उकिया माध्यमं विश्वया दकभनं

साहित्यकारपिसं इब्सनया शैली खन, प्याखं च्वमिपि इब्सनया शैली छकः खनेवं हे आकर्षित जुइगु । इब्सनया नाटक संग्रह नं विश्वया अनेक भाषाय् अनुवाद जुयाः पिहाँवल, अले ला इब्सनवाद थंयकः मवःगु छु हे भाषाया साहित्य मल्यन ।

इब्सनया प्रभावं यानाः संसारभर हे फुक्क भाषाया न्हू प्याखंया धार छगू हे

नाटकया रूपरेखाया खं श्व छगू चिकिहाकःगु लेखय् उल्लेख याये फइगु मखु । अथेसां इब्सनवाद परम्पराया प्रचलित मान्यता छु छु क्वथलाबिल उकिया जक छु भति खँ थन न्ह्यथने ।

प्राचीन कालनिसँ इब्सनया नाटक पिमदंतले विश्व निद्रः दँसिक अप्वः ई तक नाटक धायेबलय् मनुखं याःगु वा मनूयात जूगु घटनाया बाखं । अथे जुइबलय् छुं ज्या याःम्ह वा छुं घटनाय् च्वंम्ह मनू पात्र जुल । थजाःपि पात्रपिनि बाखं हे नाटकया कथावस्तु जुइगु जुसेलिं गजाःम्ह पात्र श्रृजना यायेगु व गुकथं पात्र चित्रण यायेगु धयागु विषय नं नाटककारं ध्यान बिइ हे माल । प्राचीन ग्रीक साहित्यया परम्परा कःधाःगु यूरोपया साहित्य त्रासदी जूसां भिंम्ह आदर्शम्ह अले नमूना धाये ल्वःम्ह पात्र वा ल्वःपि पात्र दयेमाः, कामदी जूसां सर्वसाधारण मनू थजाःपि सामान्य मिजं मिसा पात्र जुइमाः धयागु धारणा काल । त्रासदी धयागु हे उकिया नाटकयात जूगु घटनां खास यानाः नायकं स्यूगु दुःख वा नायकया पतन स्वयाः वयागु भावनां शिक्षा बिइगु नाटक जूगुलिं नाटक गुकथंयाम्ह आदर्श मनू यायेगु धयागु खँय् समालोचकपिनि तर्क वितर्क

जुल । पुलांगु परम्परा थुना छ्वयेगुया नापं छगू व मेगु भाषाया नाटक - साहित्यया धाराया फरकयात हुया छ्वयेगु ज्या नं इब्सनवादया प्रभावयात थुकिं हे यानाः समालोचकतय्सं इब्सन धयाम्ह नर्वेया जादुगर 'जादुया कथि' नाटकयागु पुलांगु परम्परायात पुइके छ्वयाः न्हूगु परम्परा श्रृजना यानाबिल धाइगु खः ।

इब्सनवादया प्रवाह व इब्सनवादी

जुल । छगू देश व मेगु देशया साहित्यय् श्व विषय छुं भति धारणा पाः, अले निद्रःदया अवधि इलय्बलय् धारणा न हिलावन । त्रासदीया नायक भिंम्ह जुइमाः, आदर्श व्यक्तित्व जुइमाः, नमूना जुइमाः गुलिं मनू जुइमाः, अलौकिक शक्ति दुम्ह 'मनू सिकं च्वय्याम्ह जीव मखु, मर्यादा पुरुष जुइमाः, द्यः जुइ मज्य धयागु धारणा प्राचीन ग्रीसय् खनेदु । प्राचीन रोम साहित्यय् स्वःसा

त्रासदीया पात्र छम्ह पराक्रमी जुजु, विजेता सेनापति व वीर सिपाही धयागु धारणा अर्थात् वीरतायात हे मूल गुण ताइगु । 'कामदी' नाटक्य पात्रत सामान्य मनू जूगुलिं सर्वसाधारण जनता, भीसं न्ह्याबलें खनापि मिजं मिसात जुइमाः धयागु प्राचीन ग्रीक व रोमन निगुलिं साहित्यया धारणा । बरु गबलें गबलें धाःसा छुं छता वस्तुया आलोचना यायेगु उद्देश्य छ्यालः थें क्यनेत सामान्य सिकं न क्वय्यागु स्तर (नैतिकताय् क्वय् मखु, बुद्धि क्वय्) याम्ह पात्र नं कयं ।

ग्रीक परम्पराय् त्रासदी व कामदी निगू प्रकारया नाटक दथें संस्कृतपाखे संयोगान्त व वियोगान्त (वा सुखान्त व दुखान्त) निगू प्रकारया नाटक दु । थुकथं संस्कृत साहित्यय बाखंया अन्तय् वा क्वचायकेत संयोग व वियोग । नापं हवनेगु वा बाये मालीगु छु दु, सुख वा दुख छु जुल धकाः प्याखंया वर्गीकरण याःगु दु, मतलब कथानकया आधारय् वर्गीकरण याइगु । तर ग्रीक परम्पराय् बाखंया अन्तया आधारय् मखु, ख्याना शिक्षा बिइगु लाकि, न्हिइकाः ख्यालि यानाः शिक्षा बिइ धयागु आधारय् त्रासदी वा कामदी धकाः नाटकया वर्गीकरण याइगु । थुकथं कथानकया नं छुं महत्व दुसा मुख्य भेद ला पात्रया आधारय्, त्रासदीइ आदर्श व नमूना व्यक्तित्व हे मू पात्र जुइ, कामदीइ सामान्य मनू हे मू पात्र जुइ ।

थुकथं प्राचीन ग्रीक साहित्य त्रासदीया पात्रपिं उच्च स्तरयापिं जुइमाः धाःसा संस्कृत साहित्यय् नाटकया नायक तःधंम्ह उच्च स्तरयाम्ह मनू जुइमाः धाल । संयोगान्त जुइमाः वा वियोगान्त, नायक धीरवीर प्रतापी उदात्त पात्र जुइमाः धयागु संस्कृत साहित्यया परम्परा ।

इलय्वलय् छं भति धारणा हिलाः यूरोपया साहित्यय् त्रासदीम्ह न भिंम्ह मखु मभिंम्ह नायक क्यनेज्यू धाइपिं लेखकपिं वल । इटालीया म्याकबेलीं शासक धयाम्ह सिके छुं गुण दयेमाः धकाः थःगु सफू च्वयेवं

उकिया प्रभाव 'म्याकबेलियन नायक' वा योग्य, चंख नीतिज्ञ तर भिंम्ह मखु, धूर्तम्ह पात्र नं नायक यानाक्यन ।

तर नायक गजाःम्ह जुइमाः, मेपिं पात्रत गजाःपिं क्यनेमाः धयागु वाद विवादयात हे इब्सनया प्रवाहं गौण यानाबिल । इब्सनं शुरु याःगु धारणाकथं नाटक क्यनेगु विषय सुं व्यक्ति वा व्यक्तपिनिगु बाखं मखु, समाजया समस्या खः । थथे जुइबलय् पात्र धयापि ला समस्या न्ह्यब्वयेगु माध्यम जक खः, प्याखं स्वइपिंत सरोकार पात्रया चरित्र व समस्यालिसे मखु, पात्रतपाखें भीसं खनागु समस्यालिसे जक खः ।

थव खँ बालाक थुइकेत इब्सनया 'कतामरिया छँ' या बाख छकः संक्षिप्त रूपं स्वये । थव प्याखंया मू-पात्र नोरा धयाम्ह मिसाया भाः तम्ह मययाः मखु, थैया समाजय् बिहाः जूम्ह मिसा व करकिया कलाःया स्वतन्त्र अस्तित्व हे मद्दु धकाः विवाह-सम्बन्ध मछिं तायेकी । भाः तम्हसिनं वयात वास्तविकताया सामना याना गुकथं जिल परिस्थितिलिसे छिंका च्वनेमाः धकाः सल्लाह विइ । प्याखं शुरुनिसें अन्ततक छलफल व खँल्हाबल्हा जक जुयाचवनी, लिपा नोरां भाःतलिसे स्वापू फ्यना छवयेगु हे क्वः छी ।

थुकथं थव प्याखनय् नायक छम्ह महापुरुष जुइमाः धाइगु परम्परागत धारणाया अःखः छम्ह सामान्य पात्र, अझ छम्ह अवला मिसायात हे मू पात्र यानाक्यन । मू पात्रया शक्ति थुकिइ छम्ह तःधंम्ह व्यक्ति जूगुलिं मखु, तःधंगु समूहयात- प्रतिनिधि जूगुलिं दु । नोराया भाग्य विश्वया फुक्क मिसातय्त भाग्य खः । नोराया समस्या प्रत्येक बिहा जुम्ह मिसाया समस्या खः, अले नोरा व भाःतम्हसिया सम्बन्ध व समस्या छँखापतियागु समस्या खः । थव प्याखं स्वक्वसिनं थःगु हे समस्या खनी ।

प्याखंया रङ्गमञ्चय् छुं घटना क्यने ज्यू छु घटना क्यने मज्यू धयागु विवाद नं

इब्सनवादी नाटकं गौण यानाबिल । इब्सनवादी नाटकया स्वरूप कसे एच.जी. वेल्सं धयातःगु दु रङ्गमञ्चय् छुं हे घटना क्यनीमखु, तर पिने जूगु न्ह्यागु घटनाया नं छलफल थन यायेज्यू ।' थुकथं स्वयेबलय् इब्सनवादी नाटक सुं पात्रया बाखं मखु, छुं व्यक्तिगत घटना वा राष्ट्रया घटनाया बाखं नं मखु समाजया छगू समस्याया चित्रण खः । अथे हे रङ्गमञ्चय् घटना ब्वयाः दर्शकयात क्यनेगु प्याखं थव मखु, समस्याबारे छलफल प्रस्तुत यायेगु प्याखं खः । इब्सनवादी प्याखन भीगीगु नुगःयात थिइगु सिकं नं न्ह्यपुयात वालेगु स्वइ, भीगीगु भावनायात सिकं चिन्तनयात कुला बिइगु स्वइ ।

अथे धकाः नाटकया पात्र हे गौण, घटना हे महत्वहीन जूसां थौया इब्सनवादी प्याखं साहित्यय् नाटकीय संघर्ष छतिं हे म्हो जूगु मद्दु, रूप जक न्हापासिकं ह्यगु दु । न्हापा न्हापाया प्याखनय् निगू राष्ट्रया लडाई, निम्ह व्यक्तित्वया ल्वापु, निगू शक्तिया संघर्ष, भिं व मभिंया दथुइ संघर्ष वा छम्ह हे मनूयात मनय् निता इच्छा, निता आकांक्षा वा निता पक्षया ल्वापु क्यनाः अन्तर्द्वन्द्वया रूपय् संघर्ष यानाः क्यनातइ, तर इब्सनवादी प्रवाहकथं नाटकय् निगू सिद्धान्तया संघर्ष, समाजय् निगू विचारधाराया द्वन्द्व, निगू प्रवृत्तिया ल्वापु क्यनातइ । न्हापाया 'निगू शक्तिया ल्वापु, धर्म व पापया प्रतिवाद, नायकया मन दुनेया अन्तर्द्वन्द्व' या थासय् आः' विचारधाराया द्वन्द्व वा छलफल' क्यनेगु ज्या जूगु दु ।

दबुलिइ क्यनीगु दृश्य न्हापाया प्याखं सिकं आःया इब्सनवादी प्याखनय् सीमित जूसां छलफलया विषय आपालं व्यापक जूगु दु । आः ला न्ह्यागु नं घटनाया न्ह्यागु नं विषयया छलफल थौया समस्यामूलक नाटकय् यायेज्यू । थौया समाज न्हापा सिकं विकसित, अले न्हापायें सरल मज्जेसे क्लिष्ट, अथे जूगुलिं समाजया समस्या नं न्हापासिकं जटिल, नित्तुन्यू । थज्याःगु नित्तुन्यूगु समस्यायात कयाः छलफल यायेगु जूगुलिं व उगु छलफलय्

सच्छिखत नीगूगु खवप पौ, बः छि पौ (पाक्षिक)

कलात्मकता नाटकीय संघर्ष, पात्रतय् प्रतिनिधि स्वरूप क्यनेमाः गुलिं थौया समस्यामूलक नाटक च्वयेत नं सिर्जनात्मक प्रतिभा गाक्कं माः ।

खला समाजया न्यायागु नं समस्या नाटकया विषय जुइफु, अथे सां थौया अन्तर्राष्ट्रियताया युग्य आधुनिक युगया मानव समाजयात पिरे यानाच्वंगु समस्या हे नाटकया मू विषय जुयाच्वंगु दु, अथेहे मनूया नुगःया भावना प्रेम, ईर्ष्या, विवाह समस्या आदि न्हापानिसैंया मानव समस्या नं नाटकया छगू विषय जूगु दु । थुकथं विश्वया विभिन्न देशया राजनैतिक स्वापू व सामाजिक आदान प्रदानं विश्व समाज हे छगू समाज जुयाः वनाच्वंगु युग्य मानव समाजया समस्यां नं अन्तर्राष्ट्रिय रूप कयाः वनाच्वंगुलि थौया नाटक साहित्यं राष्ट्रया घेरा हइगु भिन्नता त्वःतुत्वःतुं वनाच्वंगु दु । थौकन्ह्या नाटक्य अर्थात् इब्सनया प्रवाह ज्वनाः न्ह्यज्याःगु समस्या-मूलक नाटकया आपाः थें खनेदगु विषय मनूया मनया प्रेम, ईर्ष्या, आकांक्षा आदि भावना, पारिवारिक समस्या थज्याःगु मनूया जीवनया न्हापानिसैं वयाच्वंगु समस्यानिसैं कयाः थौया औद्योगिक समाजया विभिन्न वर्गया स्वार्थया द्वन्द्वतकया समस्या, थौया विश्वया मेमेगु देशयात प्रभुत्व तयेत सनीगु प्रभुत्ववाद व स्वाधीनताया नितिं ल्वाइपिं जनताया संघर्ष श्व संघर्षया प्रतिबिम्बकथं

देशया दुने खनेदइगु विभिन्न तत्वया संघर्ष, विश्वय् मनूया अस्तित्वयात हे ख्याच्वः बियाच्वंग युद्ध खतराया विरुद्ध शान्तिया सः, विभिन्न सिद्धान्तया ल्वापु, न्हूगू सामाजिक पद्धतिया प्रयोग, विज्ञानया चमत्कारं मनूया शक्ति थकाःगु व विज्ञानं चायेकाः ब्यूगु विशाल ब्रम्हाण्डया न्याने मनूया नगण्य स्थान, मनुखं थः महत्वहीन, शक्तिहीन खंबलयया नैराश्य आदि समस्या खः ।

नेपाः थज्याःगु विकासशील देशया समाजय् भीत दकले ध्वानाच्वंगु समस्या समाजया कुरीति, अन्याय व विषमता, कानूनया असमानता, बल्लाः पित्त कानून मथीगु व बमलाः पित्त न्याय मदइगु समस्या, व्यापक शोषण व भ्रष्टाचार, नये त्वनेया समस्या, ल्वय्, गरिबी, अन्धविश्वास, कट्टर अनुदारवाद खः, अथे जूगुलिं थनया समस्यामूलक नाटक काइगु विषय नं श्व हे खः । भीगु देशय् इब्सनवादी नाटक खस भाषा व नेपालभाषा निगुलिं साहित्यय् थनिं नीन्ह्यदैं नीच्यादैंति । (२०१२साल / १९५७) न्ह्यः दुहाँवल, खस भाषाय् गोपालप्रसाद रिमाल व नेपालभाषाय् ईश्वरानन्द दकलय् न्हापाया इब्सनवादी नाटककारपिं खः । श्व निम्हय् गुम्हसिनं न्हू प्रवाह न्हापालाक्क ज्वन धाये थाकु (उकिया विश्लेषण यानाच्वनेगु श्व लेखया उद्देश्य नं मखु), ईश्वरानन्दया एकांकी नाटक संग्रह 'पसूका', 'फिल्कुति' स दुथ्याःगु नाटक व पूर्णाङ्गी नाटक 'फसं पूगु

लप्ते', 'थःछें' इब्सनवादी प्रवाह दुने लाः । ईश्वरानन्दया प्याखनं ज्वंगु विषय भीगु समाजय् मिसातय्त बियातःगु असमान स्थिति मिसातय्त समान अधिकारया हेतुया आर्थिक स्थिति नापया सम्बन्ध, व थौया शोषण-समाजय् कानून नियम, धर्म, नैतिकता आदि फुक्क हे शोषण-दर्शनय् आधारित जुयाच्वंगु समस्या खः ।

थुकथं यदि इब्सनवादी नाटक्य सैद्धान्तिक वादविवाद व विचारधाराया द्वन्द्वयात हे प्याखंया विषय यानाः क्यनीगु, अले लेखकं थःगु सन्देश बीगु जूगुलिं न्हूगु प्याखं प्रचारवादी साहित्य थें खने मदइ ला धयागु छगू प्रश्न दयेफु । श्व विषयय् नं इब्सनया नाटक-कलां हे प्रेरणा कायेछिं । इब्सनया प्याखनं समस्या ब्वया बीगु नापं लेखकया थःगु विचार क्यनेगु ज्या नं जू, तर प्याखं हे निता परस्पर विपरित विचार, विपरित धारणाया वादविवादया रूपय् क्यनीगु जूगुलिं निगुलिं पक्षया विचार तर्क, आधार फुक्क बांलाक न्ह्यःने ब्वयाः अले लेखकं छगू पक्ष काःसां प्रचारवादी खनेमदु । थःगु खं ब्वयाः विपक्षया खँ सुचुकेगु वा मखुकथं ब्वयेगु प्रचारवादी (प्रोपगण्डा) शैली इब्सनवादी नाटकं काःगु मदु, इब्सनया प्रवाह धाःथें ज्वना न्ह्यज्याइगु नाटकं नाटक-कलायात थःगु सन्देश बीत छ्यलेफु, तर प्रचारवादी प्रोपगण्डाया लेंपु ज्वनीमखु । (चकना, अङ्क ३, ११०५, पौ २७-३१)

इनाप

खवप नगरपालिका पाखं पिथाड च्वंगु खवप पौ बः छि पौ खय् बांलागु चवसु त बियो ग्वाहाली याड दिसँ । उगु रचनाया ल्य ज्या याड पारिश्रमिक बियगु खाँ खवप नगरपालिकाया २०७७ श्रावण २६ गते च्वंगु बैठकं क्वः छ्यूगु खाँ ब्याक चवडा ।

सम्पादक
खवप पौ

गिद्ध जुना च्वंगु छें जिगु थौं

पूर्ण वैद्य

वंगलसिमाया छ्यनय् थौं
 इमाया छँ, - इमाया स्वँ सयाचवन
 मनूया छ्यनय् - विज्ञान हाकुगु छ्यँय् छ्वयाचवन - बम्ब !
 बम्ब ! इमाया छ्यँय् खः
 विभत्स हिंसात श्वइगु
 छगू विक्षिप्ति - जिम्ह यथार्थ स्वः स्वःथाय् घाः जुइकाः
 जिगु न्हयःने चत्वानाचवन ।
 जन्मजात क्रूरताया हिंसात श्वकाचवन
 वंगलसिमाया छ्यनय् - भीगु छ्यनय्
 जिं संत्रस्त भौया लँय् पञ्जलय् लहिनातःम्ह बखुं
 मुक्त भौ, पञ्जलय् बखुं श्व हे मखा
 भीगु स्वतन्त्रताया परम्परा !
 हिंसां आतुर इमा बस्तीया छचाः छयरं
 ज्वय्ज्वपियाः स्वइ
 जिगु सर्गः तःथाय् गोलिं कयाच्वंगु शहीदया नुगः पार्थे
 प्वाः प्वाः गनी -
 जब सर्गः हे नये थें जिक्व वांखायाः इमा चिल्लाय् दनी
 आकास थाहा थाहा न्हइ - चिररं चिररं गुनावनी
 गुगु जिगु छातिया छगू विश्वास खः
 इमाया तिस्सलय् वंगलसिमाया हःत थररं खाइ
 गुकी जि थः है प्रतिविम्बित थौं
 थथे जन्मय् नं थौं सुं सीथें अथें अर्थे हे जिगु छ्यं क्वछुइ
 गनं सनाः वःम्ह मनूथें कुनयाच्वंगु म्ह क्वबियाः वनाच्वंगु जिगु
 तुति अर्थे अर्थ हे दिइ ।
 विवेक सिनाः कां जूगु लँय्
 शक्तिया धंवा तुनाच्वंगु श्व ग्लोबय्
 गिद्ध जुनाच्वंगु छँ - जिगु संसार
 थःत हे महि छुनाः नकूम्ह मचायात
 घय्घयपुपुं ला ध्यानइपिं लाखे लसिया बाखं
 थौं जिगु ज्वलय् वने मछिंक धस्वाः वयाचवन थस्वयाच्वंगु
 नकिंथें नाङ्गागु तुतितय्गु खिउँगु लँय् ।
 आकास ला दु भीगु चकंगु थःगु हे छ्यं च्वय्

तर मुक्कं इमा, सतांचाया मण्डलं कः काय् स्वयाच्वंगु
 थथे इमा, गिद्ध आकास त्यलाः नयाच्वंगु आकास भीगु थौं
 भीसं लहिनातयापिं बखुंत ग्याः थौं थःगु हे आकास खनाः
 थःगु हे स्वभावत आकांक्षाया पपूत खनाः
 खाचात ग्याः थौं थःगु हे लाछी चकंगु छ्यः खनाः
 थःगु हे सर्गः कुतुं वःगु किचःत जूगु खनाः
 थम्हं हे हालावःगु सुथया निभालय् न्हि न्यासि वयाच्वंगु खनाः
 थौं ग्याः इपिं भं - गन इमाया मिखा तेल्लाइ केवल
 थथे ग्याग्यां हे शायद इपिं ब्वये मफुत थःगु हे सर्गतय्
 थःगु हे पपुती नं कुलेगु व ककु लथ्याःगु बाहेक छु याये
 मफुत थौं इमिसं
 उकिं म्हिचा जायेक प्वः प्वः चागःचा मुना जूसां थजु जि
 मचातय्सं ।
 कप्ताचां थदयेकु थिमिसं थःगु भुतूया सिं लिक्काः सां
 तुपः थानाः चाः ह्यू थजु श्व मचात पुचः मुनाः
 वहे पुलां पाठ मिखा तिसिनाः घोक्कय् मयात धकाः
 ब्वः बीम्ह जि सु ?
 शायद जिं स्वयाः इमिसं श्व स्पू सुयात तातुनेमाः धयागु थौं
 शायद जिं स्वयाः सच्छिदुगं साहस मुंगु दु इमिसं
 सम्पूर्ण अन्धकार ल्हायेत गाःगु
 सम्पूर्ण पःखाः पर्वः थुइत गाःगु
 थथे बोधिवृक्षया छ्यनय् इमाया स्वं स्यंकेत उद्यत श्व मचातय्
 सतांचा कुर्का बर्खुतय्गु आकास लितकायेत उद्यत श्व मचायतय्
 न्वानाः, छ्यानाः छाया हानं हानं द्वंके जिं थौं ।
 नत्र बखुं ब्वयेकाया छु अर्थ थौया श्व आकासय्
 खाचा त्वःतां छु अर्थ इमाया किचः ब्वाँय् जूगु छ्यलय्
 इमाया आहार चुलाकेत जक थें
 सतांचाया प्वाः जायेकेत जक थें
 बखुं लहिना भीसं -
 आखिरय् - धात्थें ला भीसं सुयात लहिनाचवना ?
 थःगु ल्हाः सेथाक्क सुयात महि छुनाचवना थी भीसं ?
 (जः ५ : १०९३ : २०३०)

भाय नं मा

छथाय देशे सापहे नांदम्ह साहु छम्ह दु व थुलि तःमी वैत ३२ कोटी महाजन धका सकसिनं धाइगु । वैके गुलि धन दु छु हे थाहा गाहा हे काय फुगु मखु । अथेसां छुयाय् दीन लगे जुजुं बवले वहे साहुया १०-१२ लाख नं मयाक पिने साहु क्यना साहु पुले मफया फोगीं जुया थःगु हे छें वैगुः वास जुया चवन । प्याहाँ वनकी साहुतसें ज्वना यंकि । बिचरा महाजनया नयेगु हे मदया संन्या सुखु थें सिथा सिथा जुया वल । वैगले तुं चवना भ्वाथ भीथ माला हया तुपुली सुया वा म्हिचा सुया बन्ही जुलकि मचा तयेत तपुली म्हिचा मिडके छोईगु उकिं वागु १-२ टका दामं थः जहान परिवारया प्वा पाले याना चवन ।

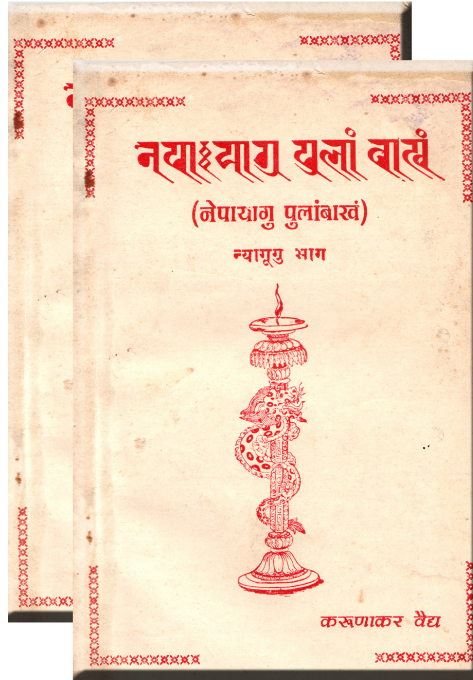
थुखे छन्हुया दिने महाद्यः व पार्वती चाहय बया चवंगु बखते छम्ह बुढा ज्यापुया बुं पाला चवन । सुद्ध न्हिनेयागु समय, न्ह्यपुहे नागकिथें चवंगु निभाद्यः थिना चवन । बुढाया चः ति ना ना वयका कु छको ल्होनीगु यां कया पालिगु चापाँय् फः पुईका छको ताहाक सास ल्हाइगु इत्यादि दृश्य खना पार्वती यात बुढाया उपरे सापहे माया वन ।

“प्रभु । श्व बुढा ज्यापूयागु कष्ट लंका विईमाल” पार्वती विन्तियात ।

“का, म्वागु खें न्ह्यथना चवनी, मिसात अप्पो जुया हालेगु ठोक मजू । स्यूला छं व बुढा ज्यापूया कर्मे हे मदु । गथे याकेगु ?” महाद्यःनं लिसः विल । “मखु प्रभु, प्रभू नं व्यूसा छाय मदई विइहे माल पार्वती हाकनं न्ह्यथन ।

कर्मे मदु धया पत्यामजू श्वईगु

नं मन तयावीई धका बुढाया बुं पाला चवंथाय् लिक वनां तः गोगु छको बुढाया चापाय पुइका साथ थाहाँ वैगु याना हिरा कुर्का बिल । (महाद्यःला अदृश्य ज्यापू सँगु मखु ।) बुढाया चापाँय् पुइकेव तः गोगु हिरा थहाँ वगुखना “ओ ! गपाय गोगु त्यापि, गुलि जक बांलागु” धका व हिरा ल्हाती कया थःगु बलेचाय् थाहाँ वन । बुढां व हिरा पुतु पुइका ताउविक हे स्वया चवन उजोगु थिइगु त्याफि व

जीन्दगी हे खंगु मदु । बुढाया व हिरा बजारे यंका छम्ह पसल्यायाथाय मिया थकेगु मति तथा सरासर हे छम्ह पसल्याथाय वन ।

“ए साहु । तःगोगु त्याफि छगो काय् यःला ?” बुढां डय्न् । पसल्या नं थयेक स्वत छु वस्तु व धाय मफू । “छुयाय् त आम त्याफि ? धका मका ।

“: मखु छं यक्को व्यू “वरू” बुढां धाल । अथे धासेंलि वजि स्वमना, साख एक पाउ, व अचार छगू दाँ चा बिया व बुढाया के वंगु हिरा काल । ज्याःपुया ला गवलें साक्क हे बजि नय मखंगु, दंग जुया मनहे स्वाहविह्यका वलेचाय् ल्यहाँ वल । हिरा डयाना काम्ह पसल्याया हनीचा वहनी सुकुन्दा च्याकेवले सुकुन्दा न्ह्योने तथा तयेमालि खुब बाँलाना च्वनि मखा” धका विचायाना बन्ही सुकुन्दा द्योने तथा तल । धायें ज्वास ज्वारा हिरा थिना चवन ।

आ छको न्हापायाम्ह वैगवास जुम्ह छु जुल थें ? न्हिथं व मनूया भ्वाथभिथ माला या म्हिचा, तपुली सुया मचा तयेत मीडके छोया जीवन हना चवन ।

छन्हुला वया अति बांबांलागु भ्वाथःगा लुया वया वहे गायागु गाक्क हे तुपुली म्हीचा सुया उखुन्हु दिने थः हे वना वजार म्हस्यूपिथाय मी यंकेगु गोसा यात । बन्ही थिथिछ्वा सी मदैगु इले लाका व मनूया तुपुली म्हीचा प्वः छपो याकुप्वाले सुचका गां भृतु मुतुं भूना तीजक प्याहाँ वल । ववं ववं छथाय पसल्या छम्ह लुमना वया वै थाय् हे वनेमाल धका सरासर वैगु हे छें वन । व पसल्या जुया चवन वहे ज्यापुयाके त्याफि डयाना काम्ह लाना चवन । वै थाय तले थाहाँ वना स्वःबले हिरा. फो सुकुन्दा द्यःने तयातःगु खन । व ला ३२ कोटी महाजन जुइ धुकूम्ह तुरुन्त हे वं हिरायागु जात म्हसिके घुंकल अथेसां सुमुक तुपुली म्हिचा फुक वैतहे बिया बल्ल तल्ल हाला टका ७- दां

सच्छिव नीगूगु स्वप पौ, बःछि पौ(पाक्षिक)

कायफत उलि हे नं वैत आपा हे वःगु थें जुल ।

अथेसां व सुकुन्दा छःने च्वंगु हिरा लोवना च्वंगु गनं तोते फै ?

“मखु साहु व त्याफि छगः सापहे बांला कारे ज्यूसा जितः म्यू फुगु दां पुले” व वैगवास साहुं धाल ।

छिमिसं छुंहे धन्दा कायमते, जि ल्यहाँ मवतले न्हापा थें हे म्हिचा मीया तरेयाना च्वं । स्वैतँहे छुं धाय् मते ।”

धायें कन्हे सुथे खा जक हालेव व साहु दना सरासर परदेश (कलकत्ता पाखे) वन । अन सहरे थ्यंका हिरा बजारे वना हिरा साहुतयेत हिरा डयाय् माला

हिरा कयन । “अहो थव हिरा डयायेगु औकात जिके मदु ।” व तधंम्ह साहुं धाल ।

“अथे मखु । छिसं फक्कको बिया दिसं, छिसं मू तःगुलि जिगु सकार दु” व वैगसाहुं धाल ।

“का, अथे जूसा जिं दोछीगः गाडा जायक असर्फि विइगु जुल” साहु मूतल ।

“का, जितः स्विक्त दु” धका व नेपा साहु धाल ।

धायें हे व महाजन दोछिगु गाडा जम्मा याना जायक असर्फि क्वविका छें ल्यहाँ वल । वया पुलेमापिं साहुतयेत फुकं दां तया हाकनं दांया नं न्हयेदुगं व्याज नापं तयाविव वया साहुत ला दंग जुया धुमधामं भोय नकानं दिल ।

वाकि असर्फिला वैगु न्हयेगु पुस्ता नयानं फुके फैगु मखुत । अथेसां वं साधारण कथं वाकि थःगु जिन्दगी हना परलोक जुयां वन ।

उकि धायमज्यू परीणामे छु जुया मनूया अन्त जुया वने मालि । उजोम्ह वैगः सुचुके माले धुंकूम्ह साहु न्हापा ३२ कोटी महाजन धायक च्वन हानं वहे न उजोगु वैगःवास जुया दुःख भोग यात तर परिणामे व हानं वहे हिरा छगो नं याना निहाल बिहाल जुया वन ।

छुयाय, महाद्यः नं वुं पाला च्वथाय कुर्का बिल नं ज्यापुं त्याफि धका मीया हाकनं मेम्ह पसल्या नं हिरायात म्हसीके मफूत, बजि फछी कया मिया छोट । धन्य थःथःगु कर्म गति । उलि चिया बाखं थुलिं

अहो, आम खँ गनं ज्वी ? जि बजी फल्छी, साखः स्व पाउ, अचार ३ गुदोल्चा बिया वल्ल छम्ह ज्यापुयाके कयागु” पसल्यां धाल । “का, ज्यू, साहु जिं उलिहे तुक्क ध्यवा विइ विन्ति आम त्याफि जितः व्यू” व वैगः साहुं धाल ।

अथे जीद्धि यासँलि वैत लवः नं गाक्क वल धयायें मति तया हिरा बहे वैग साहुया ल्हाती तयाविल उकियागु ध्यवा ल्याचा याना काल ।

वैगसाहुया ला थःत नयेतमामागु सामान डयाना हतासं हतास छें वया वैगले च्वना हिरायात गठी गठी चिना थःगु जनिखे दुने स्वताक चिना तल । अनंलि थः मचात सःता खँ कन, “स्व बाबुपिं, कन्हे न्हापां दना जि छको परदेश बना वये तेना अथेसां

धका कयन ।

“गुलि कायगु ?” छम्हसँ डयन ।

“७ हजार मा ?” लिसः बिलः ।

“का मज्यू” धाइगु हाकनं मेम्ह हे साहुयाथाय वन कयन ५०,००० मू तल हिरा साहु ३५,००० जक बिल । हाकनं मेथाय कयना स्वत एक लाख तक विइगु जुल धका मू बिल ।

गनं खई ? तिन लाखे पा ज्वी मखु धका थव नेपाली साहु मव्यू ।

अनं हाकनं मेथाय पसले वन ५ लाख तक बिल नं मव्यू । ववं ववं छम्ह महाजन ५० लाख तकनं बिल अथेसां मज्यू धका मव्यू, अथे मखुत थन दक्कसिवे नं नादंम्ह हिरा साहु गन थें धका डयना पसः सिइका वैथाय हे वना

**स्वप नगरपालिकाता न्ह्याबले सफा,
सुधर तयगु सकल नगरवासीतयगु कर्तव्य स्वः ।**

खप नगरपालिकाया ज्या भवः त

भित्तुना काल बिल

असोज २६ गते

श्री महेन्द्र आधारभूत बवनयकुथिया गवसालय जुगु २०८० या मोहनी स्वन्ति व छठ पर्वया लसताय भित्तुना देछाय्गु नपां सिरपा लःल्हाय्गु ज्या इवःसं मू पाहाँ खप नगरपालिकाया प्रमुख सुनिल प्रजापति जुं मोहनी, स्वन्ति व छठ पर्वया भित्तुना दे छसे बांलापुं ब्वनामिपुं ब्वलांकय्ता बः याय्मः धायोदिल । बांलाक ब्वंकगुलिं हे थुगु ब्वनयकुथि मचात ब्वंकय् हःगु खाँब्याकसे वयकलं देश व जनताया सेवा याइपुं ब्वनामिपुं ब्वलांकय् मः गु, अभिभावक पिसं ब्वनामिपिन्ता मभिगु लायँ मवांकय्ता इलय् हे सचेत याय मःगु, अनुशासनय् तय्गु समाजया छम्हा असल नागरिक जुयता छ्वासा बियमः धायोदिल ।

ज्या इवःसं ब्वनयकुथिया प्र.अ. असल माया बनमालां प्रगति प्रतिबेदन पिष्वगु खःसा, खप नगरपालिकाया आर्थिक ग्वाहाली दयानिं अपलं स्थानीय ब्वनामित नं दःगु खाँ ब्याक दिल ।

खप नगरपालिका वडा नं ८ या वडाध्यक्ष कृष्ण प्रसाद

कोजुं, आधारभूत विद्यालय समितिया नायो दिपक माक, शिक्षिका राज्य लक्ष्मी कासुलां न्वचु तयो द्यूगु खः । नपां ज्याइव, या मू पाहाँ, पिसं ब्वनयकुथि जूगु अतिरिक्त क्रियाकलापय् तः ला पिन्ता सिरपा लः ल्हागु खः ।

ज्वरय् याय्गु शिक्षा या सहभागी पिन्ता पाठ्यक्रम व एप्रोन इडः बिल :

असोज २६ गते

खप नगरपालिकाया गवसालय न्ह्याकः च्वंगु ज्वरय् याय्गु (पाक)शिक्षा कःपुं सहभागी पिन्ता शुक्रबारछगु ज्या इवः याडः पाठ्यक्रम व एप्रोन इडः बिल । ज्या इवः या मूपाहाँ खप नगरपालिकाया उप प्रमुख रजनी जोशी जु भायो तालिमं सय्कगु ज्या व्यवहार नं छयलय्मः धायो दिसे पुर्खाः दय्कः तकगु सम्पति

भीगु कला व संस्कृति धाय्गु नारा कः घाडः खप नगरपालिकां शिक्षा स्वास्थ्य, सम्पदा ल्यंकः म्वाकः तय्ता हृदाय तयो जनभावना काथं ज्या साड वगु खाँ ब्याकः दिल । नपां वयकलं भीगु थःगु मौलिक नसातय्ता नं हृदाय् तयमः धायो दिल ।

नपां ७ नं वडामा वडाध्यक्ष उकेश कवां नं ज्वरय् याय्गु शिक्षाया तालिम व्यवसाय व संस्कृति नपां नं स्वापु दःगुलिं भीगु परम्परागत नसा ज्वरय् याय्गुलिं बिचःयाय्मः धायो दिल ।

वडा नं. ३ या वडाध्यक्ष राजकृष्ण गोरं खप नगरपालिकां ल्यासे ल्याम्हो पिन्ता ज्या दैगु तालिम बियो वगु नपां तालिम लिपा पेशा काथं छयलय्मः धायो दिल । उगु तालिमया प्रशिक्षक सुनिल दुवालं तालिमय सैद्धान्तिक स्वयो छयलय्गु प्रयोगात्मक खय् बः बियमः धायो दिलसा महिला बालबालिका व समाज कल्याण समितिया कजि रोशन मैयाँ सुवालया सभानकिंल्य न्ह्याकगु उगु ज्या इवः सं समितिया दुजः पुं हेरा ख्याजुं लसकुस न्वचु व छोरीमैयाँ सुजखुं नं न्वचु तयो द्यूगु खः । ज्वरय् याय्गु शिक्षा तालिमय ६६ म्हा प्रशिक्षार्थी पुं दुतिंगु खः ।

ख्वप अस्पतालं ख्यूगु चान्ह्यू मताया ज्या यागु दः

असोज २६ गते

नेपाल मजदुर किसान पार्टीया नायोभाजु नारायणमान बिजुक्छें जुं ख्वप अस्पतालं ख्यूगु चान्ह्यू तस्कं थिगु मता काथं ज्या साडः च्वंगु खौ ब्याकसे शिक्षा स्वास्थ्यया लागाय नं तस्कं बांलाक ज्या याइगु आशा याडः दिल ।

ख्वप नगरपालिकापाखं चायकः तःगु ख्वप अस्पतालया चिकित्सकपुं व स्वास्थ्यकःमिपुं नपालागु इवल्य वयकलं जनताया विश्वास हे थौं ख्वप अस्पताल न्ह्याकय्ता अः पुगु खौ ब्याकसे अस्पतालय अपलं बिरामी पुं वसेलिं सेवाप्रवाहखय् छुं भाति थाक्य फः धायो दिसे अस्पतालया चिकित्सक कर्मचारी पिनी दथ्वी इलय- ब्यलय छलफल याय् मःगु, सुविधात तौं तां यंक्य् मः गुलि व्यवस्थापन समितिं बिचः याय्म, धायो दिल ।

जनताया विश्वास काथं ज्या सानय् मफूसा जनतात निराश

धिमे व धौं बाजा पिदान

असोज २६ गते

श्री चण्डेश्वरी धिमे पुचः या ग्वसालय जुगु नेकगु धिमेबाजामा स्यनय् ज्या व न्हपांगु धौं बाजा स्यनय्ज्या क्वचाय्क पिदांगु लसताय हनापौ लः ल्हाय्गु ज्या इवः सं मू पाहाँ ख्वप नगरपालिकाया प्रमुख सुनिल प्रजापति जुं ख्वपया कला व संस्कृति भीगु म्हासिका खः । न्हँगु पुस्तां लः ल्हाडः कःसेलि थव कला ताईतक म्वाडः च्वनिगु खौ उलेज्या याडः दिसे व्याकः दिल । वयकलं ख्वप नगरपालिकां इलय ब्यलय सांस्कृतिक बाजा गाजाया धिधिं बल्ला याडः संस्कृति कःमि पिन्ता हानय ज्या याडः वयो च्वंगु नपां आर्थिक व भौतिक ग्वाहाली नं याडः वयो च्वंगु खौ ब्याक दिल । वयकलं बाजा थाडः नं समाजय् ह्यूपा ह्यूगु प्रगतिशील बिचः, ज्वडः संस्कृति कःमि पिसं ज्या सानय्ता वयकः धायो दिल ।

ज्या इवःसं ख्वप नगरपालिका वडा नं ५ या वडाध्यक्ष योगेन्द्रमान बिजुक्छें जुं धिमे पुचःया सल्लाहकार आशाकाजी

जुइगुलिं चिकित्सक व कर्मचारीपुं जनता दथ्वीया तौं काथं ज्या सानय् मः धायोदिसे वयकलं जनताया सांस्कृतिक स्तर अनुसारया खौ व्यवहारयाय् मःगु नपां ई काथंया अस्पतालया चिकित्सक व कर्मचारी पिन्ता तालिम बियमः धायोदिल ।

ज्या इवः सं ख्वप नगरपालिकाया प्रमुख सुनिल प्रजापति जुं चिकित्सक पिनिगु चिच्याचा हांगु गल्लीं तः तः हांगु दुर्घटना जुय फः गुलिं बिचः याय् मःगु नपां ख्वप अस्पताल न्हँगु अस्पताल व न्हँगु अनुभव ज्वडः हज्याडः च्वंगु अस्पताल जुगुलिं तस्कं बिचः याडः ज्या सानय् मः धायोदिल । वयकलं ख्वप अस्पतालं बांलाक ज्या साडः हज्याडः च्वंगु खौ ब्याकसे चिकित्सक व कर्मचारीपिनि दथ्वी मिलय जुयो ज्या सानय्ता नं खौ ब्याकसे ख्वप अस्पताल जनताया अस्पताल खः जनताया निंतिं चाय्कागु खः धायो दिल ।

सार्वजनिक अस्पतालय बांलाक सेवा बियफः सा जनताता भिंजुइक खौ ब्याकसे अस्पताल बांलाडः वगु ख्वपया निंति गौरबया खौ खः, वयकलं धायो दिल ।

ज्या इवःसं ख्वप अस्पतालया डा. रत्न सुन्दर लासिवं चिकित्सक व स्वास्थ्य कःमिपिनिगु पेशागत ज्या बाहेकं राष्ट्रिय व अन्तरराष्ट्रिय परिघटनाया नं खौ थुइक च्वनय् मःगु खौ ब्याकसे ख्वप अस्पतालया चिकित्सक पुं व स्वास्थ्य कःमि पिनिपाखं जनतां अपलं आशा याडः वगुलिं जनताया भावनाकाथं ज्या सानय् मः धायो दिल ।

त्वानावासु, न्वकु विष्णु प्रसाद त्वानाबासुं नं न्वचु तयो दयूगु खः ।

ज्या इवः सं मू पाहाँ प्रजापति जुं धिमे बाजा व धौं बाजा सय्कपिन्ता हना पौ लः ल्हाडः दयूगु खः ।

साधारण सभा

असोज २७ गते

१० वडाया डायमण्ड साकोसया २३ कगु साधारण सभाया मू पाहाँ खवप नगरपालिकाया प्रमुख सुनिल प्रजापति जुं वचतकर्तापिनिगु धेबा ज्वडः बिसे वांगु सहकारी संस्थाता कानुनी दायराय् दुनय् ह्यता खवप नगरपालिकां सहजीकरणाया ज्या साडः च्वंगु खाँ ब्याकसे समुदायया लिधंसा चाय्क तःगु साकोसय् जक धेबा मुनय्ता व सहकारी संस्थाया सञ्चालक पुं इमानदार, नैतिकवान व अनुशासित जुयमः धायो दिल ।

सहकारी संस्थां संस्थाया दुजः पिन्ता लाहातय् ज्या दैगु तालिमत वियमःगु खाँ ब्याकसे खवप नगरपालिकां ई काथंया लेखा तालिम बियो वगु खाँ ब्याकसे संस्थां सामाजिक दायित्व पूवांकय् मःगु, ब्याजया लोभं अपलं वचत कर्ता पिनिगु धेबा संकटय लागु खाँ ब्याकसे वयकलं समुदायया लिधंसाय् चाय्कः तःगु खवपया सहकारी संस्था तय्सं खवप अस्पताल निःस्वांगुलि अक्सिजन प्लान्ट तयता आर्थिक ग्वाहाली नपां सामुदायिक सुरक्षा कोषया बचछी धेबा खवप नगरपालिकां शिक्षा, स्वास्थ्य, सम्पदा ल्यंकः म्वाक तय्गु नपां खवपदेशय् उथिंग्यंकः विकास याय्गुलि ध्यान तयो च्वंगु खाँ नं ब्याकः दिल । ज्या इवः सं राष्ट्रिय सहकारी बैङ्कया प्रतिनिधि रमेश बोहजु, जिल्ला सहकारी संघ लेखा समितिया दुजः सुलोचना

दुवाल, अधिवक्ता हरिराम लवजू, सहज साकोसया अमररत्न शाक्य, मनोविद् डा. नरेन्द्र सिंह ठगुना, समदर्शी साकोसया रामकृष्ण मानन्धर, इन्द्रायणी साकोसया सत्य नारायण सुवाल पिसं नं भिन्तुना देछःगु खः ।

संस्थाया नायो लक्ष्मीप्रसाद फाँजुया सभानायोलय जुगु उगु सभासं छ्याञ्जे गुदीमाया नापित व संस्थाया वचत उप समितिया दुजः अनुपा नापितनं न्वचू तयोदय्गु खः ।

प्रमुख प्रजापति जुं जेष्ठ नागरिक हानय् ज्या, एसईई व प्लस टु खय् च्व जःपुं ब्वनामिपिन्ता हानय्ज्या याडः दय्गु खः ।

वृहत छिकोडः व्यायाम ब्वज्या

असोज २९ गते

खवप नगरपालिकाया गवसालय सोमवार लाय्कुली छिकोड व्यायाम ब्वज्या जुल । प्रतिनिधि सभाया दुजः नपां नेपाल मजदुर किसान पार्टीया छ्याञ्जे प्रेम सुवालया मू पाहाँलय् जूगु उगु ज्या इवःसं वयकलं तरकारीखय् विषादी दःगु अपलं दःगुलिं अः तरकारी

न्याय बलय् बिचः याय् मःगु नपां जंकफुड नयो ल्वगिपुं अपलं खानय् दयो वगुलिं स्वस्थ च्वनय्ता न्हिं न्हिं ब्यायाम याय्मः धायो दिल ।

खवप नगरपालिकाया प्रमुख सुनिल प्रजापति जुं निर्वाचनया इलय घोषणापत्रं बियागु वचंकाथं नगरबासी पिनिगु स्वास्थ्यता बिचःयाडः वडापतिकं व्यायामशाला दय्कः बियागु, दायँदायँ पतिकं कासाया धिंधिं बल्ला याडागु नपां ब्यायाम याय्मःधाय्ग थुइकेता नगरपालिकां छिकोडः ब्यायामया गवसः गवयागु खाँ काडः दिल ।

ज्या इवः सं वडाध्यक्षपुं श्यामकृष्ण खत्री (१) लसकुस न्वचु, उपेन्द्र सुवाल ४ पाखं सुभाय देछायो दय्गु खः ।

उगु ज्या इव खय् छगू छगू वडाया छिकोड प्रशिक्षार्थीपुं जनप्रतिनिधिपुं नपां अपलं जनसमुदायपुं दुथ्यागु खः ।

उगु ज्या इवः सं ८ वडाया दुजः रामसुन्दर बासी नं न्वचु तयो दय्गु खः ।

नेपालय् दलाल पुँजीपति वर्गया हावी

असोज २९ जाते

नेपाल मजदुर किसान पार्टीया नायोभाजु नारायणमान बिजुक्छें (रोहित) जुं भक्तपुर टुक व्यवसायी संघ (रूपान्तरित) भक्तपुर टुक व्यवसायी प्रा.लि. या २२, २३ व २४ कगू बार्षिक साधारण सभा १ च्याकार अधिवेशन सोमवार उलेज्या याडः दिल ।

ज्या इवः सं नायो भाजु बिजुक्छें जुं नेपालय् दलाल पुँजीपति वर्गया हावी जुयो च्वंगु खाँ ब्याकसे राष्ट्रिय पुँजीपति वर्ग मिलय जुयो विदेशी दलाल व पुँजीपतिवर्गया विरोधय् संघर्ष याय्मः धायोदिल ।

वयकलं ल्वाभः ज्वडः जुइपुं मनूत थें सवारी साधन ज्वडः जुइपुं मनूत सचेत जुय मःगु खाँ ब्याकसे सरकारं सवारी चालक पिन्ता लाइसेन्स बियबलय् बिचः याय् मःगु राजमार्गय् स्वयो १५-२० मिटर तापाक्क बस्ती तयमःगु नपां सवारी साधन न्याय हाँ ग्यारेजया ब्यवस्था याय्मः धायो दिल ।

देया नीति निर्माण याइगु थाय् सांसद गतिमला तलय् देया अवस्था नं गति मलाइगु खाँ ब्याकसे वयकलं सदनय व्यवसायीपुं थ्यंसा अःपुइगु नपां देयाता माया याइपुं व देता भिंकेय्गु ज्या याइपुं कर्मचारीत अपलं दःसा दे मथां हज्याइगु खाँ नपां मोटरत दिकय्गु पार्किङया लागिं ख्वप नगरपालिकां थाय् थासय् ग्यारेजत दय्केमः गु सरकारं छगू जक देया सवारी साधन न्याय मज्यगु विदेशी बैङ्कय् धेबा तय्मज्यगु बिचः प्वंकः दिल ।

वयकलं व्यवसायी पिन्के राष्ट्रिय भावना मंत धःसा टुक व्यवसायीपुं अर्वपति खर्बपति पुं हासाचा पसलय् क्वाहाँ वय मालिगु खाँ नं कडः दिल ।

ज्या इवः सं ख्वप नगरपालिकाया प्रमुख सुनिल प्रजापति जुं सरकारं हचुवातालं दां दां तक कित्ताकात पाडः तः गुलिं देया आर्थिक कारोबारय् बाँमलागु लिच्वः लागु खाँ ब्याकसे नेपालय् यक्व यक्व ज्या मरूपुं मनूत, राजनैतिक अस्थिरता, भ्रष्टाचारं

याडः वगु आर्थिक सड्कटं वांगु १९ लाखय् २४ गू लाखम्हा ल्यासे ल्याम्होपुं नेपः त्वःत वांगु ल्या पिब्वसे नगर प्रमुख प्रजापति जुं वांगु आ.ब. २०७९/८० खय् भ्रम रोजगारी स्वीकृति खय् नेपः या च्यागू लाख व ब्वनय्गु नामय् १ लाख व १० हजारम्हा ब्वनामिपुं पिनय् ब्वे वांगु खाँ काडः दिल ।

वयकलं सार्वजनिक ल्या पिब्वयो तःगु काथं थुगु आ.व. खय् चीनया ११ करोड भारतया ८० लाख व वङ्गला देशया २० लाख पर्यटकपुं विदेशय् भ्रमणय् वानिगु धायो तःगु दः । उकिया ५ प्रतिशत जक नेपालय् दुकाय्गु कुतः याय फःसा देया लागिं तः हांगु घवासा जुइगु खाँ ब्याक दिल ।

यातायात व्यवस्था विभागया महानिर्देशक उद्धव रिजालं तः भ्वखाचाय इलय अपलं पंगःत चिइकः ज्या साडागु खाँ काडः दिसे यातायातता प्रविधिनपां स्वाड यंकय् मगु अलय् यातायात अज बांलाकय्ता कार्यदल दयकगु खाँ ब्याक दिल ।

नेपाल यातायात व्यवसायी महासंघया नायो विजय बहादुर स्वरॉं यातायात व्यवसायी पिनगु समस्या सरकारता तयानं सरकारं वास्तामयागु खाँया कुखिड दिसे यातायात व्यवसायीपुं नागरिकप्रति जवाफदेही जुयमः धायो दिल ।

ख्वप जिल्लाया प्रजिअ, रोशनी कुमारी श्रेष्ठं अपराधी नियन्त्रणय् टुक व्यवसाय संघं ग्वाहाली याड वगुलि सुभाय् देछायो दिसे सवारी चालकपिनगु ज्या इवः बांलाक यंकय्ता संघ, प्रदेश व स्थानीय तह नपां वानय् मः धायो दिल ।

भक्तपुर टुक व्यवसायी संघ या नायो लक्ष्मीप्रसाद गोराया सभानायो लय् जुगु उगु ज्या इवःसं भक्तपुर उद्योग वाणिज्य संघया नायो शिव मानन्धरं नं भिन्तुना देछःगु खः ।

भिन्तुना ज्या इवः

वागिश्वरी मा.वि. व वागिश्वरी कलेजया मंकः ग्वसालय मोहनी नखा २०८० या लसताय शुभकामना आदान प्रदान ज्या इवः जुल ।

‘भूकम्प इञ्जिनियरिङ व विपद लिपाया पुनः निर्माण’ विषय स्वकगु अन्तर्राष्ट्रिय सम्मेलन

असोज ३० गते

खप इञ्जिनियरिङ व खप कलेज अफ इञ्जिनियरिङया मंकः गवसालय जूगु ‘भूकम्प इञ्जिनियरिङ व विपद लिपाया पुनःनिर्माण’ विषयया स्वकगु अन्तर्राष्ट्रिय सम्मेलन नेमकिपाया छ्याञ्जे नपां संघीय सांसद प्रेम सुवाल उलेज्या याडः दिसे नेमकिपां संविधान दय्कगु इलय मा.वि. तगितक निःशुल्क शिक्षा व अनिवार्य, विश्व विद्यालय शिक्षा निःशुल्क, भीगु देशय हे ज्या, स्वास्थ्य उपचार निःशुल्क, नेपमिपिनिगु सम्पति सीमांकन व विदेशय सम्पति तय मरुगु संशोधन माग यागु मन्यसेलिं थौ नेपःमि पिसं दुःख सिय मःगु गुकिं इजरायलय कृषि ब्वं वापुं १० मा ब्वनामिपुं सीगु खाँ कुल दिसे युद्धभूमि इजरायलय नेपाली ब्वनामिपुं छवयगु गलत धायोदिसे नीदा हाँ खप मा.वि., खप इञ्जिनियरिङ चाय्कः दांकः भिंक देशां देछिया जनताया काय म्हाय् पिन्ता ब्वंकः वगु अः खप विश्वविद्यालय चाय्केगु कुतः जूसां विधेयक पास मयागुलिं कुं खिडः दिल नपां एमसिसी नेपःता भिं मयाइगुलिं कुं खिडः दिल ।

ज्या भूवः या सभाया नायो नपां खप नगरपालिकाया प्रमुख सुनिल प्रजापति जुं कतया भरय् मच्चसे स्थानीय जनताया ग्वाहाली १३५ गू सम्पदा ल्हवडः थःगु हे मौलिक पहल्य दय्कागु अथेनं सरकारं मःगु सिं मब्यगु, सम्पदा ल्हवनय्गु ज्या ठेक्का बियो पंगः थाडः च्वंगु खाँ काडः दिसे मनूनं दय्किगु संरचना हे भवखाचां अपलं स्यकिगुलिं बिचः याय्मः धायोदिल ।

अथेहे बागमती प्रदेशया सांसद नेपः दे अपलं भवखा ब्वयफः गु थाय् जगुलिं थूगु सम्मेलनं बांलागु लिचवः पिकाइगु खाँ काडः दिलसा उप-प्रमुख रजनी जोशीं समाजता बुद्धिजीवीकरण याय्गु तातुडा नपां इलय ब्यलय खप इञ्जिनियरिङ कलेजं थजगु सम्मेलन याडः वगु खाँ काडः दिल ।

ज्या भूवःसं पूर्वाञ्चल विश्व विद्यालय इञ्जिनियरिङ संकायया डिन देवी प्रसाद भट्टराई जुं इञ्जिनियरिङया आकर्षणया खाँ काडः दिलसा प्राचार्य सुनिल दुवाल लसकुस याडः दय्गुलि शिक्षकपुं नवराज बुढाथोकी व मन्दिरा भण्डारी न्वचु तयो दय्गु खः ।

सम्मेलनय् चीन, जापान, बेलायत, इटाली, भारत व नेपःया वक्तापिसं न्वचु तयो दय्गु खः ।

अथेहे खप नगरपालिकापाखं चाय्कःतःगु खप इञ्जिनियरिङ कलेज व खप कलेज अफ इञ्जिनियरिङया मंकः गवसालय जुगु ‘भूकम्प इञ्जिनियरिङ तथा विपद पछिको पुनः निर्माण’ विषय या स्वकगु अन्तर्राष्ट्रिय सम्मेलन क्वचःगु ज्या इवः या सभानायो नपां खप नगरपालिकाया प्रमुख सुनिल प्रजापति जुं थूगु कलेजं असोज महिनाय् जक नेगु अन्तर्राष्ट्रिय सम्मेलन क्वचय्कगु खाँ ब्याकसे ज्या इवः क्वचाय्केता ग्वाहाली यापुं सकल सिता सुभाय् देछासे सम्मेलनं न्हँ न्हँगु ज्ञान व अनुभव वियागु नपां अन्तर्राष्ट्रिय विश्व विद्यालयनपां स्वापु तय्ता ग्वाहाली जूगु नपां खप विश्वविद्यालय चाय्केता मःकाथ्या पूर्वाधारत दय्कः च्वडागु खाँ ब्याकः दिल ।

नेपः या ब्वनामिपुं १२ तगिं क्वचाय्के विदेशय वानय्गु लहर वगु खाँ ब्याकसे वयकलं सरकारया गलत शिक्षा नीतिं याडः नेपाली ब्वनामिपुं विदेशय मवांसं मगाक ब्यगु खः धायो दिल ।

वयकलं विश्वविद्यालय ब्वकिपुं प्राध्यापकपुं हे म्यान पावर कम्पनिनपां मिलय् जुयो, ब्वनामिपिन्के छ्यापं कायो पिनय् छवयो च्वंगुलिं देशय ल्यासे ल्याम्होपुं हे मदैगु अवस्था वगु खाँ ब्याकसे आर्थिक रुपं स्वतन्त्र मज्गु हे राजनीतिक रुपं नं स्वतन्त्र मज्गुगुलिं देया बुद्धिजीवी पिसं दे व समाजया चिन्ता याडः दिसे समाजता भिं जुइगु ज्या याय्मः धायो दिल । ☺

साधारण सभा

असोज ३० गते

नेपाल मजदुर किसान पार्टीया केन्द्रीय दुजः नपां खप नगरपालिकाया प्रमुख सुनिल प्रजापति जुया मू पाहाँल्य सिद्धि गणेश वचत व ऋण सहकारी संस्थाया नीगूगु वार्षिक साधारण सभा (क्षेत्र नं ५ / ६ या मंकः) या उलेज्या मंगलबार यासे पारदर्शिता, इमानदारिता व जिम्मेवारीपूर्वक संस्था न्याकय फः सा दुजः पिनिगु विश्वास त्याकय फै धायो दिल ।

संस्थाता छम्हासियाय्गु व्यक्तितगतं मखु सामूहिक न्ह्यलुवा जुयो न्याकयम धायोदिसे वयकलं खप देता तस्कं बांलाकः स्वय हायपुगु नगर दय्क्ता नगरवासी पिनिगु साथ व ग्वाहाली मदयक मगा धायोदिल ।

संकटया इलय खपया सहकारी संस्था नपां थी थी संघ संस्थातय्सं खप नगरपालिकापाखं चाय्कः तःगु खप अस्पतालय् अक्सिजन प्लान्ट, व आइसोलेसन केन्द्र दयकता आर्थिक ग्वाहाली यागु खाँ कुलः दिसे वयकलं जनताया साथ व ग्वाहाली दयो हे शिक्षा,

अथेहे खप इञ्जिनियरिङ कलेजया प्राचार्य सुजन मार्क थुगु अन्तर्राष्ट्रिय सम्मेलनं खपया ब्वनामिपुं व विदेशी ब्वनामिपिनि दथ्वी अनुसन्धानया कालबिल नपां न्हँ न्हँगु ज्ञान काय् दःगु खाँ व्याकसे ब्वतिकःपुं सकलसिता सुभाय् देछायो दिल । खप कलेज अफ इञ्जिनियरिङया प्राचार्य सुनिल दुवालं थुगु सम्मेलनं ज्ञान कायो भवखा ब्वइगु विषयया ज्ञान व उकिं म्हवचा जक क्षति याइगु काथंया खाँ सय्किगु विश्वास प्वंकः दिल ।

ज्या इवः सं खप इञ्जिनियरिङया उप प्राचार्य सुवेगमान बिजुकछें व खप कलेज अफ इञ्जिनियरिङया उप प्राचार्य रत्न शोभा प्रजापति जुं सम्मेलनया तातुना व उपलब्धीया खाँ कुलदिसे लिपा लिपा नं ई काथंया सम्मेलनत ग्वसः ग्वइगुलिं बः याडः वानय्गु धायोदिल ।

अथेहे स्टेरिड कमितिया छ्याञ्जे मन्जिप शाक्य व विदेशी सहभागीपिसं सम्मेलनया उपयोगिता व अनुभव काडः दिलसा शिक्षक नवराज बुढाथोकीं नं न्वचु तयोदिल ।

सुचुकुचु व सामाजिक लागाय् तस्कं बांलाक हज्याय् फःगु खाँ काडः दिल ।

भक्तपुर वचतं खपया सहकारीत मध्ये दकलय न्हःपां आदर निकेतन चाय्कः च्वछाय् बहगु ज्या यागु खाँ मेगु सहकारी नं सय्कः देया कला-संस्कृति ल्यंकः म्वाकः तय्गु, लाहातय् ज्या दैगु तालिमत, सुचुकुचु, ज्या दय्क बियगु अवरसत दैगु ज्या इवःत न्याकय मः धायो दिल ।

प्रमुख प्रजापति जुं खप नगरपालिकां चाय्कः तःगु खप इञ्जिनियरिङग कलेजं दक्ष इञ्जिनियरपुं ब्वलांकगु खाँ कुलदिसे कर्मचारीपिसं थःगु पेशानपां समाज बांलाकय्ता देशभक्त जुयो ज्या सानय्मः धायोदिल । सोभापुं जनतां नसंमनसिं मुडः तःगु धेबा ज्वडः बिसे वापुं ठग तय्सं याडः अः समुदायया लिधंसाय् चाय्कः तःगु सहकारीता नं शंकां स्वयो च्वंगु खाँ कुल दिसे संस्थात धेबा कालबिलखय् जक लिकुडः मच्वंसं जनताया राजनैतिक चेतनास्तर थाकाय्ता ग्वाहाली याय्मः धायो दिल ।

अथेहे द वडाया बडाध्यक्ष कृष्ण प्रसाद कोजुं सहकारी संस्थां जनताया विश्वास त्याकः संस्था हज्याकय्ता ग्वाहाली याय्मःगु नपां जनताया धेबा लाकः बिसे वापिन्ता सरकारं कानूनमा घेराय हयो कानुनी सजाययाय्मः धायोदिल ।

खप नगरपालिकां कृषकपिन्ता स्वयो लिबाली चिस्यान केन्द्र दयकगु खाँ व्याकसे सहरीकरणं याडः म्हवचा जग्गां अपलं बाली सय्केगु पाखय् किसान तयसं स्वयमःगु खाँ नं वयकलं काडः दिल ।

ज्या इवःसं जिल्ला बचत संघया नायो नपां सिद्धि गणेश साकोसया सञ्चालक कृष्ण गोबिन्द लाखाजुं सिद्धिगणेश साकोस खपया जनतां विश्वास याडः तःगु संस्था काथं पलिस्था यासां निसें हज्याडः च्वंगु सहकारी मूल्य मान्यता काथं हज्याडः च्वंगु दः धायोदिल ।

सहकारी संस्थां दाच्छिया छक दुजः पुं मुंकः, लाभांश इडः विद्यगुजक मयासैं संस्थाया आर्थिक अवस्था नं कानय्मः धायो दिल ।

मित्र सहकारी संस्थात पाखें महेश्वरी बचतया विवेक कुस्मा, नेप्स्कून भक्तपुर जिल्लाया कल्पना पराजुली भिन्तुना देछःगु खःसा, लेखा सुपरीवेक्षण समितिया दुजः हेरा ख्याजुं लेखा सुपरीवेक्षण प्रतिवेदन, सञ्चालक तुल्सी दुमरं आ.व. २०७९/८० या प्रगति, व आ.व २०८०/८१ या प्रस्तावित ज्या इवः पिब्वयो द्यगु खः ।

उगु ज्या इवः सं संस्थाया छ्याञ्जे विष्णु प्रसाद दुमर्या सभा नायोलय् जूगु खःसा सञ्चालकया दुजः रमेश दुमरं नं न्वचु तयो द्यगु खः ।

मू पाहाँ प्रजापति जुं असल वचत कर्ता, असल ऋणी व गोलाप्रथां न्हाप, ल्यू, ल्यूया ल्यू लापिन्ता हना-पौ व सिरपा लः ल्हाडः दिल ।

युक्तेनया ब्वहलय् बन्दुक दिक सं.रा.अमेरिकां रुसय् आक्रमण याय् तांगु

कार्तिक ३ गते

- नायो भाजु बिजुक्छें

नेपाल मजदुर किसान पार्टीया नायो भाजु नारायणमान बिजुक्छें (रोहित) जुया मू पाहाँल्य् खप नगरपालिकापाखं चाय्कः तःगु खप कलेज व खप कलेज अफ ल या ग्वसालय जूगु भिन्तुना काल बिल नपां कासाख्य तः लापुं कासामिपिन्ता सिरपा लः ल्हाय्गु ज्या इवः सं खप कलेज पाखं पिदांगु 'खप जर्नल' वुलेटिन नं चिखी प्यनय् ज्या याडः दिल । नायो भाजु बिजुक्छें जुं युक्तेन व रुसया लडाइया खाँ काड दिसे युक्तेनया ब्वहलय् बन्दुक दिकः सं.रा. अमेरिकां रुसता हतालं कयो च्वंगु खाँ काड दिल ।

नेपःया ल्यासे ल्याम्होपिन्ता ल्याखाडः हे ज्या वियगु व ब्वनय्गु नामय् विदेश्य् छ्वयो नेपःया आर्थिक, राजनैतिककाथं कमजोर याय्ता साम्राज्यवादीत लिङ्गमलाक जुगु खाँ ब्याकसे वयकलं नेपः देता फुक्क लागाय् कतया भरय् म्वाय् माय्कः नेपः या अर्थतन्त्र ध्वस्त याय्गु ग्वसालय् साम्राज्यवादी तय्सं जः ग्वयो च्वंगु दः धायो दिल ।

मन्या जीवनय् कासा व ब्यायामया तहांगु भूमिका दैगु नपां देया सार्वभौमिकता नपां नं स्वापु दःगु विषय जुगुलिं ब्वनय्कुथि व कलेजय् थजगु ज्या इवः मदिव्क न्ह्याकः यंकय् मः धायो दिल ।

संरा अमेरिका तस्कं जः ग्वइम्हा षड्यन्त्रकारी दे काथं हज्याडः च्वंगु खाँ कुल दिसे राष्ट्रिय-अन्तर्राष्ट्रिय राजनीतिसं बांलाकः थुइक ज्या सानय् फःपुं न्हूंगु पुस्ता ब्वलांकय्ता विश्व विद्यालय ज्या सानय्मःगु खाँ कुलदिसे वयकलं नेपःदेता बौद्धिक व वैचारिक ढंगं हज्याय्ता बुद्धिजीवीपिसं थाकु मचःसैं ज्या याडः आदर्श व सु-संस्कृत समाज मदयकसैं मगा धायोदिल ।

शासक दलपिसं इमान्दार जुयो ज्या मसांगुलिं हे मथां मथां सरकार हिलः च्वंगु खाँ ब्याकसे वयकलं योग्य व इमान्दार पिन्ता थाय बिय मः धायो दिसे नेयालय ल्हाइगु फुक्क भाय राष्ट्रिय भाय

जूगुलिं लिपि मरुगु भायया नं लिपि मालः दय्के मःगु पाख्य् सरकारं ध्यान बियमः धायो दिल ।

'सादा जीवन उच्च विचार' या भावना ब्वलांकः बौद्धिकरूपं हज्याय्ता शिक्षक पिसं ब्वनामिपिन्ता प्रेरित याय्मःगु खाँ नं वयकलं धायोदिल ।

अथेहे सभानायो नपां खप नगरपालिकाया प्रमुख सुनिल प्रजापति जुं गैर आवासीय नेपालीतय्ता नेपाली नागरिकता ब्यसा नेपालय् विदेशीया लिचवः लाइगु नपां नेपःया राजनीतिख्य् लिपाथ्यंकः बाँमलागु लिचवः लाइगुलिं बिचः याय्मःगु खाँ ब्याकसे नागरिकता विधेयकय् दःगु अडगिकृत नागरिकता सन्तानता वंशजया नागरिकता बिय गु ब्यवस्थां नेपःया लागिं दकलय् ग्यापुगु पक्ष खः धायोदिल ।

वयकलं सुनं मनूता नागरिकता वियगुया अर्थ उगु दे आर्थिक, राजनैतिक व सांस्कृतिक अधिकारया हकदार याय्गु खः धायोदिसे राज्यया नागरिकता वियगुलि कडा याय्मःगु नपां विदेशीतय्ता नागरिकता मब्यसाजक देया सार्वभौम सत्ता ल्यडः च्वनि धायो दिल । राष्ट्रपति रामचन्द्र पौडेलं राष्ट्रघाती नागरिकता विधेयक प्रमाणित यागु संविधानया अखः खः धायो दिसे वयकलं नेपः या शासकपुं भारतया कतामारी जुयो भारतीय शासक वर्गया चाकर याडः जूसेलिं नेपः देता भारतया प्रान्त थें व्यवहार यागु खाँ ब्याकः दिल ।

उप प्रमुख रजनी जोशीं मोहनीया इलय नय-त्वनय्गुलि बिचःयाडः डाय्के मः स्वस्थ जीवन शैली व निंगु नसा त्वँसां जक मनू निरोगी जुई धायो दिसे खप देशय् फुक्क लाग्ना हे बल्लाक यंकय्गु काथं ज्या साडः वयागु त भवखाचा व कोरोना, डेंगुया इलय नं संयमित व व्यवस्थित काथं ज्या साडः वयागु खाँ ब्याक दिल ।

खप कलेजया प्राचार्य प्रकाश कुमार श्रेष्ठं ब्वनामिपिन्ता सादा जीवन हाड शारिरीक व मानसिक रूपं बांलापुं ब्वनामिपुं ब्वलांकय्गु कुतः जुयो च्वंगु खाँ काड दिल । अथेहे खप मा.वि.या प्राचार्य लक्ष्मी प्रसाद कर्माचार्य, खप कलेज अफ ल या प्राचार्य अनिता जधारी शिक्षक कमिनिका न्याइँच्याई नं भिन्तुना दे छःगु खः सा शिक्षक राजकुमार प्रधानं 'खप जर्नल' पिथाडा बलय्या अनुभव काडः दिल ।

ज्या इवः या मू पाहाँ व पाहाँपिसं कलेजया ग्वसालय जूगु कासाया धिं धिं बल्लासं तः लापुं कासामिपिन्ता मेडल व दसिपौ लः ल्हाडः दिल ।

भक्तपुर ट्रक व्यवसायी संघया ट्याकगू अधिवेशन

(२०८० असोज २९ गते)

छिकोडः ब्यायाम बज्या

(२०८० असोज २९ गते)

पीस्वकगू नेपाल भाषा साहित्य तःमुंज्या क्वचाल

(२०८० कार्तिक १० गते)

“भूकम्प इन्जिनियरिङ व विपद् लिपाया पुनः निर्माण” विषय अन्तर्राष्ट्रिय सम्मेलन

(२०८० असोज ३० गते)

